

**Alsónémedi Nagyközség
Települési Esélyegyenlőségi Programja
2013-2018.**

**Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata
2013. január**

Döntésre előkészítette: L. Ritók Nóra

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	3
1.1. Jogszabályi háttér.....	4
1.2 . Általános fogalomértelmezés.....	5
2. Helyzetelemzés	7
2.1 . A település vázlatos bemutatása	8
2.2. Demográfiai mutatók	9
2.3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci aktivitás.....	12
2.4. Szociális helyzet mutatói, szociális támogatások, szolgáltatások.....	16
2.5. Egészségügy.....	21
2.6. Lakhatás	22
2.7. Oktatás	23
2.8. A Helyzetelemzés megállapításai az esélyegyenlőségi területeken.....	25
2.8.1. A nők helyzetével kapcsolatos megállapítások.....	25
2.8.2. A romák helyzetével kapcsolatos megállapítások	28
2.8.3. A fogyatékosok helyzetével kapcsolatos megállapítások	38
3. Az akcióterv	40
3.1. Elvárások az Akciótervvel kapcsolatban	40
3.2. Akcióterv az Esélyegyenlőségi Program intézkedéseinek kidolgozására	42
4. Konzultáció, nyomon követés és a nyilvánosság biztosítása.....	45
5. Kötelezettségek és felelősségi körök	46
6. Érvényesülés, módosítás	47
7. Elfogadás módja és dátuma	47

1. Bevezető

Az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV, Törvény 63/A § értelmében a településeknek rendelkezni kell esélyegyenlőségi programmal, mely feltárja és elemzi a település esélyegyenlőségi problémáit, megkeresi a beavatkozási pontokat, és öt évre szóló intézkedési terv mentén határozza meg a teendőket azok kezelésére.

Az esélyegyenlőségi program a feltétele annak, hogy a helyi önkormányzat bármely hazai vagy európai uniós támogatásban részesülhessen.

Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A program része és az intézkedési terv alapja az a helyzetelemzés, mely képet ad a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében kell a beavatkozásokat megtervezni, lehetőséget adva a felülvizsgálatra, az esetleges változtatásokra.

A program célja a törvénnyel megegyezően annak biztosítása, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, különös tekintettel a kiemelten védett csoportokra, a romákra, a nőkre és a fogyatékos személyekre, ám a helyi sajátosságok alapján más társadalmi csoportokra is.

A program elkészítéséhez szükséges esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze a települést az adott területen, és megállapítsa, hogy a településen élő hátrányos helyzetű lakosság a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkezik és ezek alapján az adott település milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzd.

Az intézkedési terv a településen állandóan, vagy hosszabb ideig élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének nyomon követését, valamint esélyegyenlőségének előmozdítását szolgáló intézkedéseket tartalmaz, különösen:

- az oktatás és a képzés területén jelentkező problémák megszüntetésére,
- az oktatásban, képzésben megjelenő sztereotipikus pályaeorientáció megváltoztatására,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására,
- munkaerőpiaci, tevékenységi szegregáció kiküszöbölésére,
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására,
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott, vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében,
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, ill. a közügyek irányításában.

Az esélyegyenlőségi program célja, hogy Alsónémedi olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz. Az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosításán túl egyes társadalmi csoportok esetében olyan támogató lépések megtételére van szükség, melyek az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálják.

1.1. Jogszabályi háttér

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról: Az egyenlő bánásmódról szóló törvény 63. §. (5) előírásokat fogalmaz meg a települési önkormányzatok részére azt célozva, hogy a helyben élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítása érdekében ún. esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. Az alapelvek között a megelőzésről, az állapotmegtartás fontosságáról, a fogyatékos emberek szükségleteinek sajátosságaira kiterjedő figyelemről, az egyenjogúság feltételeinek megteremtéséről és a hátránykompenzációban az állam kötelezettségvállalásáról olvashatunk. A törvény megfogalmazza a fogyatékos emberek körét, mely klasszikusan az érzékszervi sérültekből, a beszédbeli nehézségekkel küzdőkből, a mozgáskorlátozottakból és az értelmi fogyatékosokból áll.
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról: A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása
- Az 1959. évi IV. törvénynek a Polgári Törvénykönyvnek a 75-től a 85-ig terjedő szakaszai tartalmazzák a személyiségi jogokat védő passzusokat. Tehát polgári peres úton kérheti a bíróságtól a jogsértés megtörténtének megállapítását, illetve azt, hogy a bíróság rendelje el a jogsértő állapot megszüntetését, illetőleg a jogsértést megelőző helyzet helyreállítását. Ezen kívül kártérítést is követelhet.
- 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról
- 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- A kormány 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelete a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről, Magyar Közlöny 1998/115. sz.
- 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Közhasználatú épületek akadálymentesítési kötelezettségéről szóló 1998. évi XXVI. tv.
- 2000. évi LX. törvény a foglalkoztatásból és a foglalkozásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről
- 57/2002. (XI. 18.) OM rendelet az integrációs felkészítésről
- 29/2002. (V. 17.) OM rendelet a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányainak folytatásához szükséges esélyegyenlőséget biztosító feltételekről
- 21/2003. (II. 25.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékossgág minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékossgági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtására kiadott 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

- 362/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól
- 1021/2004. (III. 18.) Korm. határozat a romák társadalmi integrációját elősegítő kormányzati programról és az azzal összefüggő intézkedésekről
- 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról
- 176/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról és annak módosításai
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 771/2006/EK határozata (2006. május 17.) az Esélyegyenlőség mindenki számára európai évről (2007) – az igazságos társadalom irányában
- 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
- 1089/2006. (IX. 25.) Korm. határozat a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanács létrehozásáról
- 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról
- 1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott egyezmény kihirdetéséről
- 2004. évi CXI. törvény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája 88. ülészakán elfogadott, az anyaság védelméről szóló 183. számú Egyezmény kihirdetéséről
- 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet

1.2 . Általános fogalomértelmezés

Diszkrimináció (hátrányos megkülönböztetés)

Az Ebtv (az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. Törvény) **közvetlen diszkriminációnak** tekinti, ha neme vagy más hasonló személyes tulajdonsága következtében valakivel kedvezőtlenebbül bánnak, mint más – egyéb tekintetben hasonló helyzetű – személyekkel.

Közvetett diszkriminációnak minősül, ha bizonyos rendelkezések, intézkedések végrehajtásakor kiderül, hogy bár a felszínen semlegesnek mutatkoznak, egy jól beazonosítható csoporthoz tartozó személyek mégis látványosan többségben vannak azok közt, akiknek a jogszabály, intézkedés vagy munkahelyi gyakorlat hátrányt okoz.

Gender: A gender – az ember neme. De nem csak az a neme, amely a testével veleszületett, hanem az a neme, amely egész kis korától erre a testi-biológiai nemre ráakódik, rászerveződik. A gender nem biológiai természetű tulajdonság, mint a vércsoport vagy a hajszín, de nem is afféle változó nézet vagy meggyőződés, amiről néhány jól irányzott érveléssel le lehetne az embert beszélni. A gender lényegi eleme a személyiségünknek, olyan viszonyok – a férfi-női viszonyok, s bennük a saját ezekhez fűződő viszonyaink –

összessége, amelyet a társadalomtól (elsősorban közvetlen környezetünkől) kapunk s építünk be személyiségünkbe.

A gender nagyon bonyolult, többszörösen összetett dolog: több mint társadalmilag meghatározott és körülírt nemi hovatartozásunk: tartalmazza női vagy férfi mivoltunkhoz kötődő szerepeinket, attitűdjeinket is, valamint a hozzánk fűződő társadalmi elvárásokat és a mi viszonyunkat ezekhez az elvárásokhoz.

Előnyben részesítés: Az előnyben részesítés egy ún. puha eszköz: mindaddig, amíg az adott döntési szinten – vagy szakterületen – dolgozók között bármelyik nem aránya el nem éri legalább a 40%-ot, azonos erényekkel rendelkező jelöltek közül a gyengébben reprezentált nemhez tartozót kell fölvenni, illetve kinevezni.

Szegregátum: Szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek az alábbi mutatók egyikének: minimum egy háztömbből-négy utca és egy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból - álló településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság (az aktív korú népességben belül legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők) aránya (szegregációs index) meghaladja az 50 %-ot, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. A terület népességszámát jelen időszakra a Népszámlálástól alapján kell definiálni.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - látás, hallásszervi -, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: „Fot.”) már differenciáltabb szabályozást ad: megkülönbözteti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát.

SNI: Sajátos nevelési igényről beszélünk azoknál a gyermekeknél, akiknek nevelhetősége eltér a többi gyermekétől. Iskoláztatási szempontú, nem diagnosztikus, a mai magyar közoktatási törvényben használatos kifejezés. Az ebbe a csoportba tartozó gyermekek nevelése-oktatása eredményességének érdekében biztosítani kell az óvodai, iskolai követelmények módosítását és a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítségnyújtást. Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: a., testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos; b., pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (például dyslexia, dysgráfia, dyscalculia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Funkcionális akadályozottság: a gyógypedagógia új „fogyatékoság-főfogalma”, amely a funkcionális egészség bármely területén létrejövő zavar = funkcionális képességzavar, röviden = képességzavar, amely lehet a testi funkciók, testi struktúrák akadályozottsága, a tevékenység akadályozottsága (individuális síkon), és a részvétel akadályozottsága (társadalmi síkon).

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - látás-, hallásszervi, - mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: „Fot.”) már differenciáltabb szabályozást ad: megkülönbözteti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát.

Az akadálymentesség: az épített környezeti feltételekre vonatkozó követelmény. A fogalom pontos meghatározását a Fot. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Éptv.) 2. §-ának 1. pontjára utalja. Ez utóbbi jogszabály definíciója szerint akadálymentes az

épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az Éptv. felhatalmazása alapján megalkotott országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabály is átveszi ezt az akadálymentesítési koncepciót.

Az egyenlő esélyű hozzáférés: fogalmát a Fot. a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében definiálja. „Egyenlő esélyű hozzáférés: a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

Közszolgáltatás: az állami, illetőleg az önkormányzati feladatellátást nyújtó szervek, intézmények által nyújtott szolgáltatások, a működésük során kifejtett tevékenységek. Mindez lényegében magában foglalja a közszféra szolgáltatásait. Közszolgáltatásnak minősül továbbá minden ügyfélszolgálati rendszerben működő szolgáltató tevékenység, függetlenül attól, hogy ki a szolgáltatás nyújtója. A feladat ennél fogva kiterjed a piaci szektor szereplőire is. Az érintett érdekvédelmi szervek kezdeményezésére a törvény közszolgáltatásnak minősíti a település vagy településrész közellátását szolgáló, hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenységeket is. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a fogyatékos személyek többsége elsősorban nem a kormányzati szervek épületeinek a látogatója. Sokkal gyakoribb pl. az áruházak, a vendéglátóipari és idegenforgalmi egységek, a vállalkozásként működő gyógyszertárak használata.

A Fot. ezeken kívül a fogyatékos embereket megillető egyes jogok és az esélyegyenlőség egyes célterületeinek tekintetében speciális szabályokat határoz meg az akadálymentesség ill. a hozzáférhetőség megteremtésével valamint az erre vonatkozó határidőkkel kapcsolatban.

A fogyatékos személyek társadalmi részvételét azonban nem csupán ilyen természetű akadályok nehezítik meg, lehetetlenítik el. Lehetséges, hogy a fogyatékos személy egy adott intézmény (munkahely, iskola, kórház stb.) munkaszervezési, szakszemélyzeti vagy más, nem a fizikai ill. kommunikációs közeg nehézségeiben álló hiányossága miatt jut hátrányba másokhoz képest az intézménnyel való jogviszony létesítése, fenntartása vagy megszüntetése kapcsán.

Az akadály ill. annak elhárítására való kötelezettség ennél fogva sokkal szélesebb értelmezést kell, hogy kapjon. Erre a kiterjesztő értelmezésre a magyar jogalkotót és jogalkalmazót ma már nemzetközi ill. európai jogforrások is kötelezik. Az ezekben a jogforrásokban szereplő fogalom az „ésszerű alkalmazkodási kötelezettség”, amely szerint a kötelezettnek minden, bármely természetű módosítást, átalakítást meg kell tennie, mely biztosítja a fogyatékos személy számára a kötelezettel létesíthető, adott jogviszonyban való részvételt, amennyiben ez nem jelent a kötelezett számára indokolatlan, aránytalan terhet. Az ésszerű alkalmazkodás kötelezettségének az uniós Keretirányelv alapján a foglalkoztatás terén, az ENSZ Konvenciója alapján pedig számos más területen (női jogok, otthon és a család védelme, oktatás, egészségügy, munkavállalás, megfelelő életszínvonal és szociális védelem, politikai életben és a közéletben való részvétel stb.) is meg kell felelni.

2. Helyzetelemzés

A helyzetelemzéshez a Polgármesteri Hivataltól kapott kitöltött adatlapokat (2010-es KSH adatok, és intézményi adatnyilvántartások) használtuk. Információt gyűjtöttünk két ízben a Hivatal munkatársaival, a célterületen dolgozókkal, illetve a helyi lakosokkal folytatott személyes beszélgetéseken, valamint email-es,

telefonos érdeklődés útján. Adatforrásként, továbbá az Önkormányzat által ellátott feladatok, illetve az önkormányzati törekvések bemutatására felhasználtuk az alább felsorolt önkormányzati dokumentumokat, oly módon is, hogy szövegrészeket emeltünk át jelen dokumentumba:

- Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának 7/2012 (II.28) önkormányzati rendelete a szociális ellátásokról
- Beszámoló a „Kertváros” Gyáli Kistérség Szociális és Családvédelmi Központjának 2011. évi tevékenységeiről
- Alsónémedi Nagyközség Önkormányzat Képviselőtestületének 9/2006 (VII.10.) sz. rendelete a gyermekjóléti ellátásokról, egységes szerkezetben a módosításra kiadott 18/2006 (X.18) sz. és a 13/2010 (X.19) sz. önkormányzati rendeletekkel
- Beszámoló az alsónémedi Szivárvány Napköziotthonos Óvoda 2011-12-es nevelési évről
- Beszámoló a Széchenyi István Általános iskola 2011-12 tanévről
- Beszámoló az Alsónémedi nagyközség közbiztonsági helyzetéről, 2011.
- Beszámoló a közbiztonsággal foglalkozó közterület-felügyelő munkájáról, 2011.
- Védőnői beszámolók, I. sz. körzet, II. sz. körzet, 2011.
- Alsónémedi Nagyközség Fenntartható Fejlődés Helyi Programja
- Alsónémedi Nagyközség Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése és Intézkedési Terve
- Alsónémedi XXI.századi jövőképe

2.1 . A település vázlatos bemutatása

Alsónémedi a Duna-Tisza közén fekszik, Budapest közigazgatási határától délre, 24 km-re a fővárostól, 10 km-re a főváros közigazgatási határától. A település határában tanyák vannak, nyugati határán található a Duna-Tisza csatorna. A település a Gyáli Kistérséghez, és a Gyáli Járáshoz tartozik. A kistérség Magyarország Központi Régiója és a budapesti agglomeráció része.

Történelméről:

- A területen az első leletek a rézkorból származnak (Bádeni kultúra). Maga a település Pest megye egyik legrégebbi települése, 1067-ből származnak az első írásos említések. Előbb Árpád, majd az Aba nemzetség birtoka volt, majd az 1300-as évektől a váci püspökségé. A török hódoltság idején elpusztult, a 17.század végén népesedett be újra.
- 1718-ban a váci püspök katolikus plébánost helyezett ide és 1719-ben elfoglalták a templomot. Némedi mezőgazdasági településsé fejlődött, mivel Pest közelsége akadályozta az ipari fejlődést., de a mezőgazdasághoz a természeti és a piaci tényezők kedvezőek voltak. Az 1848-as szabadságharc kirobbanása, a feudalizmus összeomlása érezhető volt Némediben is. A szabadságharc kezdetén a falu sok nemzetőrt állított ki.
- 1885-ben pusztító tűzvész volt a településen.
- Az első világháború nagyok sok anyagi és emberáldozatot követelt Alsónémeditől, a Szabadság téren található felújított emlékmű őrzi a hősök emlékét. A két világháború között a nagybirtokosok

parcellázással szanálták birtokaikat, így sokan jutottak bérföldekhez. 1945 után új korszak indult, a földosztás az egész falut megmozgatta. Lassan fejlődésnek indult az ipar is.

- A település ma is őrzi falusias jellegét, vallási, történelmi és kulturális hagyományait.

Természeti adottságok:

A térség természeti adottságai (domborzat, talajtípusok, vízrajz, kedvező éghajlati viszonyok, főleg a napsütéses órák száma) kedvez a mezőgazdaságnak, mely nagy hagyományokkal rendelkezik a településen. Alsónémedin az ipari tevékenység majdnem teljes egészében a település külterületén folyik, egy a D-i egy pedig a település É-i oldalán. Kiemelendő a Duna folyó egykori elhagyott medrében feltárt nagy mennyiségű sóder, illetve kavics bányászata,

mely Alsónémedit is érinti. Itt az önkormányzat nem engedélyezi a kavicsbányászatot, jelenleg egy cég még végez ilyen jellegű tevékenységet. A gazdasági válság egyébként érinti a környék kavicsbányáit is.

Közlekedés:

Az 5-ös úton Budapest felől Alsónémedi az első település, de megközelíthető az M5-ös autópályán és az M0-ás körgyűrűn is. Közvetlenül elérhető még az 5201-es, a 4602-es, vagy a 4617-es úton. A nagyközséget vasúton megközelíteni nem lehet, vasútállomása nincs. A térségből tömegközlekedéssel (buszjárat) könnyen elérhető a főváros közlekedési hálózata. A belterületi úthálózat zömében burkolt. Az eredeti úti faluból az idők folyamán több utcás faluvá fejlődött, mivel részben párhuzamos utcák keletkeztek, vagy a településből kivezető utak mellett utcák, házsorok épültek.

Alsónémedi mezőgazdasági település, ez a terület ad megélhetést a családok zömének. Sokan dolgoznak az utóbbi évtizedben idetelepült és megerősödött vállalkozói szférában, részben pedig a fővárosban. A település 1990 óta rohamosan fejlődik. Ennek hatására nő a lakosság létszáma. Az elmúlt évtizedben kiépült a teljes vezetékes infrastruktúra. A település északi és déli vállalkozói területén egyre több cég telepedik le.

2.2. Demográfiai mutatók

(2010-es KSH adatok alapján)

		Összesen		összes népesség
		férfi	nő	
Lakónépesség száma		-	-	5186
Állandó népesség száma		2473	2633	5106
ebből	a 0-2 évesek száma	-	-	151
	a 0-14 évesek száma	393	385	778
	a 15-17 évesek száma	96	86	182
	a 18-59 évesek száma	1609	1338	2947
	a 60-64 évesek száma	124	151	275
	A 65 felettiak száma	251	491	742

A gyermek- és fiatalok száma 1111 fő, az aktív korúaké (19-64 év) 3222, az időskorúaké 742. A település korösszetétele kedvező.

A népességszám alakulása:

Év	2000.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Állandó népesség (fő)	4710	4728	4756	4889	5001	5073	5106

A település lakónépessége folyamatosan növekedést mutat. Érdemes még az el- és odavándorlások arányát megfigyelni:

Mutatók\Év	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Állandó odavándorlások (eset)	94	102	135	137	130	118
Állandó elvándorlások (eset)	62	70	86	84	76	74
Ideiglenes odavándorlások (eset)	88	76	101	76	68	70
Ideiglenes elvándorlások (eset)	66	72	97	52	61	78

A fenti táblázatból kitűnik, hogy Alsónémedi lakosságmegtartó képessége megfelelő, amit megerősít az a tény is, hogy az állandó odavándorlások magasabb számot képviselnek.

Beköltözők nélkül a falu népessége kevesebb lenne, és a beköltözők nélkül feltehetően csökkenne.

A roma népesség főbb demográfiai jellemzői:

A roma lakosság esetében három fő csoportról beszélhetünk: őslakos romákról, letelepülő roma családokról, akik zöme Romániából érkezett, de vannak más (pl. Szabolcsból jött) családok is, és alkalmi munkára, főleg a mezőgazdasági idényre Romániából érkezőkről.

A település eredeti roma lakossága nem számottevő. Egy-két család vallja csupán az „őslakosok” közül romának magát, ám ők saját akaratukból az asszimilálódásra törekszenek, nem kívánják, hogy romaként határozzák meg őket, és nem kérnek sem roma érdekképviselést, sem roma identitásuk megőrzésére irányuló lehetőségeket. Ezért nincs egyelőre CKÖ sem Alsónémediben. A viszonyuk a többi romával kapcsolatban erősen hierarchizált, lenézik a Romániából érkezőket, bár a fiatalok között keveredés is megfigyelhető.

Számottevőek a Romániából idénymunkára ideutazó romák, akik hónapokra letelepednek a nagyközségben, ám státuszuk a település szempontjából sok esetben tisztázatlan. Alkalmi munkát vállalnak a mezőgazdasági idénymunkákhoz igazodva, ám magukkal hozzák a családtagjaikat is, mely a roma népesség átmeneti, sokszor hónapokra kiterjedő jelentős megnövekedését jelentik. Létszámuk a statisztikai adatokban nem kimutatható, de több százra tehető. Mivel csak adott időszakra érkeznek, nem épülnek be a település életébe, nem tartják be a településen kialakult, íratlan, vagy írott szabályokat.

Vannak családok, akik közülük letelepülnek a községben, gyerekeik iskolába járnak, hosszú távra terveznek, de a többség nem ilyen. Bár munkájukra szükség van, mégis konfliktusokat szül az eltérő életvitel, az itt megszokotthoz nem illeszkedő magatartásforma. Érvényes, Alsónémedibe szóló lakcímkártyával jelenleg

legalább 200 személy rendelkezik közülük. Akik letelepülnek, azok ingyenes egészségbiztosításban, rendszeres szociális ellátásban részesülnek.

A mezőgazdasági munkát vállalók mellett az utóbbi időben megjelentek olyan családok is, akik inkább bizonytalan üzleteléssel foglalkoznak, igazából nem tudni, miből van jövedelmük, autójuk, hozzájuk egyre több, a településen eddig meg nem szokott magatartásforma kapcsolódik, megjelenik velük a bűnözés is. Ez az életforma aztán továbbsodorja őket, lavíroznak a szomszédos települések, vagy a főváros között, de a bejelentett lakcím itt marad, nem aktualizálják oda, ahol éppen vannak, sokszor fejtörést adva a rendőrségnek, amikor keresik őket, hiszen Alsónémedibe vannak bejelentve.

A mobilis roma emberek státuszának tisztázása, a helyzet kezelésének kidolgozása az esélyegyenlőségi terv fontos feladata. Nehezíti a helyzetet, hogy a legtöbb gondot okozók, akik idénymunkára érkeznek a településre, nyilván nem alsónémedi lakosok, ilyen szempontból az esélyegyenlőségi tervezésbe be nem építhetők, ugyanakkor azzal, hogy hónapokig itt tartózkodnak, egy gyakorlatilag mindentől független státuszban mégiscsak a település életének részesei, el kell érniük bizonyos, pl. egészségügyi szolgáltatásokat, közlekednek, vásárolnak, itt élnek, gyerekektől, családotól, sokszor a gyerekek fejlődéséhez nem megfelelő körülmények között.

Nem segíti a helyzet tisztázását az sem, hogy ők más ország állampolgárai, és bár az iskolakötelezettség európai alapelv, nincs a román fél részéről igény a gyerekek utánkövetésére, így az itt tartózkodás alatt nem járnak iskolába, óvodába.

Gyakorlatilag egy követhetetlen helyzetű és tervezhetetlen létszámú roma népesség jelenik meg a településen, és a helyzettel kezdeni kell valamit, hogy Alsónémedi továbbra is élhető, fejlődő, vonzó település maradjon. A bevándorlási törvény változása, Románia 2007-es uniós csatlakozása egyre jobban segítette egy olyan réteg mobilizálódását, áttelepülését, akik az ottani szegénység elől menekülnek, ám a településre költözve elveszik a munkát az itt is egyre nehezebben élő, szintén szakképzetlen munkaerőtől. Az utóbbi időben többen jelentkeznek állampolgári eskütételre is. 2012-ben 15 érdeklődő volt, öten meg is kapták. Az eskütételnél sokszor gond az írás-olvasás képességének a hiánya is, néhol a nyelv is.

Gender szempontú demográfiai mutatók:

		nő	%
Állandó népesség száma		2633	51,57%
ebből	A 0-14 évesek száma	385	7,70%
	a 15-17 évesek száma	86	1,68%
	a 18-59 évesek száma	1338	26,20%
	a 60-64 évesek száma	151	2,96%
	A 65 felettiak száma	491	9,62%

A nemek szerinti megoszlás kiegyensúlyozott, 60 éves korig a férfiak aránya nagyobb, a fölött a nőké, szembetűnően emelkedve 65 év fölött. Egybeesik ez az országos tendenciával, a férfiak várható élettartama országosan jóval alacsonyabb, mint a nőké.

Iskolázottsági adatok:

	férfi		nő		összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
10-x éves az ált. iskola első évfolyamát sem végezte el	6	0,3	7	0,3	13	0,3
15-x éves legalább 8 általánost végzett	1689	89,4	1670	80,6	3359	84,8
18-x éves legalább középiskolai végzettségű	457	25,4	608	30,4	1065	28
25-x éves egyetemi, főiskolai végzettségű	69	4,4	126	7,1	195	5,8

A nők iskolázottsága a településen jobb, mint a férfiaké.

Fogyatékossgal élők demográfiai adatai:

Fogyatékossgai csoportok - úgy mint:látás fogyatékos (vak, aliglátó, gyengénlátó), hallási fogyatékos (siket, nagyothalló) értelmi fogyatékos (enyhe, középsúlyos, súlyos értelmi fogyatékos) autista, autisztikus, halmozottan fogyatékos - szerint differenciált demográfiai adatgyűjtések, egyedül a mozgásszervi fogyatékosokról van, nyilván az infrastukturális pályázatok akadálymentesítése miatt, így 2007-ben a mozgáskorlátozottak száma 15 fő volt.

A fogyatékkal élők egy részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, járadék, vagy segély.

A közintézményekbe való akadálymentes bejutás mindenhol biztosított, az épületen belüli még több esetben megoldásra vár, de az ügyintézők minden esetben biztosítják számukra a szolgáltatások elérését ott is, ahol fizikailag ez nehézségekbe ütközik.

2.3. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci aktivitás

Mezőgazdaság:

Kb. 2000 hektáron folyik szabadföldi kertészeti tevékenység, és 800 hektáron növénytermesztés. A könnyű talajokon gyökérzöldségek, burgonya termesztése, a kötöttebb, nehezebb talajokon karfiol félek termesztése jellemző.

A településen sokan élnek mezőgazdasági termelésből. Ennek oka a természeti adottságok mellett, az a történelmi adottság, hogy Alsónémedin nem TSZ, hanem Szakszövetkezet alakult, a TSZ-esítés alkalmával nem vontak be minden termőföldet, így megmaradhatott a háztáji gazdálkodás is. A 70-es években a zöldségtermesztés nagyon jó megélhetést biztosított a gazdáknak, lehetővé téve a gépesítést, a fejlesztést. Az alsónémediek énképéhez mindig is hozzátartozott a szorgalom és a haszonlevőség, régebben erősebben a segítőkészség is.

Jelenleg mintegy 200 olyan család van, akik mezőgazdálkodást folytatnak, és idénymunkásokat alkalmaznak. Egy részük munkaadó és szállásadó is egyben, de vannak olyanok is (15-20 család), akik mezőgazdasági tevékenységet nem folytatnak, ellenben szállásadóként jelennek meg a rendszerben, azoknak adva szállást, akik idény-vagy alkalmi munkát végeznek a mezőgazdasági vállalkozóknál.

Ipar:

Az 1960-as években betelepültek állami vállalkozások (Közép-magyarországi MÉH, MAGÉV, Svábtej, Szeszfőzde, ELZETT, ÁFÉSZ). A rendszerváltás után, a korábban állami vállalatok megszűntek, ma Kft-k

működnek a helyükön. A 80-as évektől a kisipari tevékenység is fellendült. Az ipari tevékenységek a település északi és déli részére tervezettek, logisztikai központok, raktárak mellett üzemekkel, kereskedelmi cégekkel.

Szolgáltatás, kereskedelem:

A kereskedelmi egységek jól felszereltek, tágasak, bőséges árukészlettel rendelkeznek. A helyi termékeknek, szolgáltatásoknak nincs túl sok esélyük Budapest közelsége miatt. Ez az állapot csak egy gyökeres szemléletváltással - a helyi termékek, helyi szolgáltatások igénybe vételének preferálásával - változtatható meg.

Bár Alsónémedi számos természeti és épített értéket tudhat magáénak, jelenleg nem tartozik Magyarország idegenforgalmi szempontból számon tartott települései közé.

A szállásadói tevékenységről külön is érdemes szólni, mivel a terv által vizsgált területekhez kapcsolódik. Mint említettem, sokan adnak szállást is a náluk dolgozóknak, és vannak, a településen, akik csak szállásadók, ebből van jövedelmük. A szállások minőségének ellenőrzését az önkormányzat szerette volna megteremteni, mert egyre több olyan helyiséget is használtak erre a célra, ami nem felelt meg a célnak, és túl sok személyt is fogadtak egy-egy szálláshelyen, nem ritka a 10-20 fős szálláshely sem. A Romániából érkezőknek ezek a szállások, az otthoni körülményekhez képest még mindig sokkal jobbak, nekik megfelelnek. Ugyanakkor az itt élők normái szerint nem megfelelőek, a helyiek, akik nem szállásadók, nem örülnek a gyorsan amortizálódó folyamatoknak, a nemcsak a házak helyiségire korlátozódó negatív hatásoknak. Ugyanakkor a szállásadók, a gazdasági érdekeik miatt igyekeznek korlátozni a betekintést, magánügyüknek tekintik a szállásadást, a közösség, a település problémáit nem érzik magukénak. Egy főre egyébként 1100-1200 Ft a szállás naponta.

Az önkormányzat próbált határt szabni, először helyi rendelkezésben megsabták, hogy egy főre 10 négyzetmétert kell biztosítani, majd, bár nem tartozik a klasszikus idegenforgalmi zónába a település, a jelentős szállásadói tevékenység miatt idegenforgalmi adót vezettek be. A helyzet azonban így is nehezen tartható, ellenőrizhető. Nyilván valamennyi fő után fizetnek a szállásadók, de a helyiek szerint nem mindenki után. Előfordul, hogy 20 főből mindössze kettőt jelentenek be. Sem a bejelentések tartalmi ellenőrzése, sem a négyzetméterhatár ellenőrzése nincs megoldva. Így a szállásadó jelentős be nem jelentett jövedelemhez jut hozzá, vannak, akiknek a településen több ingatlanjuk is van, amit így hasznosítanak. Sőt, akik bejelentik magukhoz a szállást igénybe vevőt, azután természetesen nem kell megfizetni az adót. Sokan élnek ezzel is, hogy ne kelljen semmit fizetniük a náluk lakók után.

A szállásadás kifejezetten egy olyan szolgáltatássá vált a településen, ami megélhetést biztosít a tulajdonosoknak, de rontja a település élhetőségét a többiek számára. Meg kell jegyezni azt is, hogy néhány (leginkább idős, egyedül élő személy) szociális helyzete miatt vállalkozik a szállásadásra, számukra ez a jövedelem ténylegesen a megélhetést teremti meg.

A gazdasági válság egyébként érezhető a mezőgazdaság-ipar-szolgáltatás-kereskedelem területén is, sok cég áll felszámolás alatt, vagy kényszerül a fejlesztések helyett a megmaradásra koncentrálni, több-kevesebb sikerrel.

Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet:

Fővárostól való távolsága kedvező, az M0 úttól mintegy 5 km-re található, s viszonylag közel van a Liszt Ferenc repülőtérhez is. Ez a foglalkoztatottak számára jó munkalehetőséget, az őstermelők számára pedig piaci lehetőséget biztosít.

Az aktív korú lakosságból regisztrált munkanélküli nyilvántartott álláskereső férfiak száma 72, a nőké 52, ez 3,94%, illetve 3,9%. Ez nagyon kedvező arány az országos átlaghoz viszonyítva.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoport szerint	20 év alatti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	2	1,61%
	21-25 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	19	15,32%
	26-30 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	17	13,71%
	31-35 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	20	16,13%
	36-40 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	13	10,48%
	41-45 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	14	11,29%
	46-50 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	13	10,48%
	51-55 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	15	12,10%
	56-60 év közötti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	9	7,26%
	60 év feletti regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	2	1,61%

A korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva kiderül, hogy magasabb az arány a regisztrált munkanélküliek között a 21-35 éves korosztályban, mint az azt követő korosztályokban.

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők száma 67 fő.

Romák foglalkoztatottsági jellemzői:

A korábban jelzett három típusú roma lakosság tagozódása a foglalkoztatottságban is tükröződik. Korábban, a mezőgazdaságban alkalmi vagy idegymunkát vállalók Erdélyből érkező magyar nemzetiségűek voltak, ám egy idő után ők továbbmentek, és Ausztriában vállaltak munkát, helyükre pedig Romániából a mezőgazdasági munkát szívesen vállaló román cigányok érkeztek. Sokáig ez a kezelhető mértéken belül maradt, aztán, mivel az otthoni viszonyok sokkal kedvezőtlenebbek voltak, jöttek velük a családjaik is, sőt olyanok is, akik nem hosszabb távra, csak egy-egy napi napszámért vállaltak munkát, majd olyanok is, akik egyáltalán nem a mezőgazdaságban kívántak dolgozni. Mára ez olyan szintűvé vált, hogy komoly nehézséget jelent a településen élőknek.

Vannak, akikkel egy-egy idegyre állapotnak meg a gazdák, és évente visszajárnak dolgozni. Az igazi problémát azok jelentik, akik reggelente a település központjában várakoznak (30-40 fő naponta), a gazdák oda érkeznek és választanak közülük, megegyezve egy-egy napi munkában, és az érte járó napszámban. Ebben a típusban sem felelős munkaadás, sem felelős munkavállalás nem alakulhat ki, és ez gátja a problémamegoldásnak, a jövőképpen gondolkodásnak. A munkaadó, ha nem tetszik neki valami, másnap

mást hív, még akkor is, ha esetleg az ő munkaadói kötelezettségeivel volt gond. Nincs ami arra ösztönözné, hogy kölcsönösen meg legyenek elégedve egymással, hiszen munkaerő van bőven, majd választ mást. A munkavállalóban pedig pont egy olyan vonalat alakít, ami az egyik napról a másikra éleést erősíti meg, nincs gond, ha ma nem lesz munka, majd lesz holnap, nem baj, ha nem hívják vissza, majd hívja más. Ez a helyzet senki számára sem jó, ráadásul sem munkaadói, sem munkavállalói szempontból nem ellenőrizhető, nincs érdekképviselet, jogorvoslati lehetőség sem. Bár jelentős ez a létszám, erről, vagyis az alkalmi munkavállalókról adatgyűjtés nincs a településen.

Gondot jelent az is, hogy a helyi gazdák inkább a romániaiak közül választanak napszámra, és nem a helyiek közül. Ennek oka valószínűleg megint a felelős munkaadás-felelős munkavállalás hiányából adódik, a helyiekkel nem olyan egyszerű, ők itt élnek a településen, szót emelnek, értékelnek, összehasonlítanak, számonkérnek, elvárnak, információkat adnak át, egyszerűbb azokkal dolgozni, akik jönnek-mennek, kapcsolatuk csak egy-egy napszámra korlátozódik, amiben nem alakulhat ki semmilyen viszonylat közöttük. A helyiek, vagy letelepültek így munka nélkül maradnak, és egyre nehezebb körülmények közé sodródnak. Mitegy 100 fő lenne a némediek közül, aki szívesen vállana munkát, de általában nem kap a helyi gazdától. Mindez ellenséges viszonyokat teremt a romák között is.

Vannak olyan romák, vagy vegyes kapcsolatban, házasságban élők is, akik szállásadásból élnek. Ingatlanjukat (vagy ingatlanjaikat) adják ki a Romániából érkezőknek.

Nők a munkaerőpiacon:

Hazánkban az utóbbi évtizedekben a nők gazdasági aktivitása nem várt méreteket öltött, meghaladva a fejlett nyugat-európai országok rátáját is, majd csökkent. A klasszikus, családellátó szerep mellett a munkaerő-piaci, gazdasági bizonytalanság nyomán egyre több családban vált az anya is pénzkeresővé, ily módon ma már a család és a munkahely elvárásainak is meg kell felelni. A témában készített statisztikák alapján általánosan elmondható, hogy a gazdasági helyzettől függetlenül a részmunkaidős foglalkoztatást és távmunkában végzett keresőtevékenységet tartják a nők számára leginkább elfogadható formának, körükben ennek a legnagyobb a támogatottsági aránya.

A munkanélküliek csoportján belül a női jelenlét továbbra is elmarad a férfiakétól, hiszen a rendszerváltás során érintett ágazatokban (kohászat, építőipar) a foglalkoztatottak között a nők aránya csekélynek minősíthető. Azon nők azonban, akik a 90-es évek elején mégis elvesztették munkájukat, „kimenekültek” a munkaerőpiacról, inaktívvá váltak. Ami örvendetes, hogy ezzel egyidejűleg megnőtt a továbbtanulók száma. Ami viszont aggasztó, hogy a munkanélkülivé váló nők döntő többsége a „kényszerű” nyugdíjazáshoz folyamodott, így közel 70%-kal nőtt a munkaképes korú nyugdíjasok száma.

A nők és férfiak közötti különbség a munkaerőpiaci szegregáció jelenségében is nyomon követhető; elkülönülnek azon állások, amelyekben női és azok, amelyekben férfi munkaerőt preferálnak. A nők nagyobb hányada a nőies szakmákban dolgozik, a két nem között szektorális különbségek figyelhetők meg, míg az ipar és a mezőgazdaság területén a női munkavállalók – a munka jellegéből fakadóan – alulprezentáltak, addig a szolgáltatás ágazatban a túlsúlyukról beszélhetünk. Ez az országos kép, és Alsónémediben is ezek a jelenségek figyelhetők meg. A mezőgazdasági tevékenységben megjelenő fizikai munkában egyébként a nők ugyanúgy kivették és kiveszik a részüket, mint a férfiak. Ez mindenki számára megterhelő munka, amit nehezít napjainkban még a bizonytalanság okozta stressz is. Ma a gépesítéssel már kevesebb fizikai munka szükséges, de még mindig jelentős. A versenyt azok bírják, akik gépesíteni tudnak, illetve megfelelő kereskedelmi kapcsolatokkal bírnak.

Talán itt kell megemlíteni a településhez földrajzi értelemben kötődő, erős prostitúciót. A fővárosból a rendőrség által kiszorított tevékenység ezen a vidéken, a főút mentén talált helyet magának, ami ugyan a településtől kissé távolabb, de mindenképp az ide vezető úton érzékelhető, és így, ha közvetetten is, de hatással van a településre. A prostituáltak nem alsónémedi lakosok, mivel a tevékenység az autós forgalomra épül, szobáztatás sem kapcsolódik hozzá, így a települési terv nem emelheti be ezt a problémát is. Megoldása mindenképp központi intézkedést igénylő, nem önkormányzati jellegű feladat.

Fogyatékosággal élők a munkaerő-piacon:

A településen élő megváltozott munkaképességű személyek számáról nem rendelkezik az önkormányzat sem célcsoporti, sem nemek szerinti, sem pedig kor szerinti adatokkal.

(Az Európai Unióban e populáció munkavállalásának aránya jóval meghaladja a hazai értékeket, mely azt mutatja, hogy megfelelő, esélyegyenlőséget biztosító politikával javítható a fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek képzettségi és foglalkoztatási mutatója. A valódi esélyegyenlőség megteremtésének eszköze a helyi szinten megfogalmazott és elfogadott esélyegyenlőségi program.)

Közfoglalkoztatás szervezése:

A közfoglalkoztatás keretein belül 2011-ben 5 főt foglalkoztattak 6 órában, köztük 2 nő, és 3 férfi jutott munka-lehetőséghez. Egy nő takarított a Hivatalban, a többiek parkrendezésben, közterületek rendbe rakásában vettek részt.

2.4. Szociális helyzet mutatói, szociális támogatások, szolgáltatások

A kapott információk azt mutatják, hogy Alsónémedi polgárai kedvező szociális feltételek között élnek. A települési Önkormányzat a rászorulókat szociális helyzetük és rászorultságuk alapján pénzbeli vagy természetbeni juttatásban részesíti a megfelelő törvényi szabályozás alapján.

A támogatások fajtái:

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások (2011-es adatok):

- Rendszeres szociális segély: 6 fő/4 nő
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatás: 12 fő/4 nő
- Időskorúak járadéka: 5 fő/5 nő
- Lakásfenntartási támogatás: 57 lakás
- Adósságkezelési szolgáltatás: nincs
- Ápolási díj: 13 fő/12 nő
- Átmeneti segély: 18 fő/10 nő
- Temetési segély: 10 eset/6 nő

Természetben nyújtott szociális ellátások:

a) pénzbeli ellátás helyett

- lakásfenntartási támogatás: 46 fő
- átmeneti segély: 22 fő
- temetési segély: 10 fő

b) természetbeni ellátások

- Közgyógyellátás:
 - Alanyi jogon: 177 fő
 - Normatív alapon: 37 fő
 - Méltányossági alapon: 36 fő
- Köztemetés: 1 eset

1993. évi III. törvényben szabályozottakon kívüli ellátások:

- Súlyos mozgás-korlátozott személyek közlekedési kedvezménye: 5 fő/1 nő
- Rendszeres szociális járadék: 3 fő
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma: 3 fő

Szociális alapellátás:

- Idősek nappali ellátása : nincs
- Házi segítségnyújtás: a gyáli kistérségi társulásban
- Szociális étkeztetésben részesülők száma: 18 fő

Szakosított ellátás: nincs

Gyermekellátás: (az 1997-es évi XXXI.tv szerint):

- Védelembe vétel: 3 esetben
- Ideiglenes elhelyezés, tartós/átmeneti nevelésbe vétel: nem volt
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: 71 gyermek
- Óvodáztatási támogatás: 1 család
- Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás: 36 esetben

2008. január 1-vel kezdte meg működését „Kertváros” Gyáli Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása fenntartásában a kistérség ellátási területén a „Kertváros” Gyáli Kistérség Szociális és Családvédelmi Központja. Öt településen biztosítja a személyes gondoskodás keretébe tartozó szolgáltatásokat, és szociális alapszolgáltatásokat. A székhelye Ócsán van, Alsónémedin területi irodát működtet.

Alsónémedin 2011. évben a Központ a következő szolgáltatásokat nyújtotta:

1. Családsegítő Szolgálat
2. Gyermekjóléti Szolgálat
3. Házi Segítségnyújtó Szolgálat
4. Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtó Szolgálat

(2011-ben a házi segítségnyújtásban részesülők száma: 14 fő, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma: 13 fő volt.)

1. Családsegítő Szolgálat

Tevékenységét a Szt. 64. § (1) bek. szerint végzi, miszerint a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Családsegítő Szolgálatnál megjelenő kliensek száma (2011):

Régi	64
Új	34
Összesen	98

Szolgáltatást igénybe vevők száma nem és korcsoport szerint:

6 éves és fiatalabb	0
14-17 éves	0
18-34 éves	ffi 4, nő 7
35-49 éves	ffi 10, nő 25
50-61 éves	ffi 8, nő 27
62 éves és idősebb	ffi 5, nő 12

Gazdasági aktivitás szerinti bontás:

Aktív kereső	39
Álláskereső	11
Inaktív	31(nyugdíjas 20)
Eltartott	17

A szolgáltatást igénybe vevők hozott problémái:

Életviteli	3
Családi-kapcsolati	0
Családon belüli bántalmazás	0
Lelki-mentális	6
Gyermek-nevelési	0
Anyagi (Az anyagi nehézségekkel küzdőknek a segélykérelem kitöltésében tudnak segíteni.)	30
Foglalkoztatással kapcsolatos	14
Egészségkárosodás következménye	0
Ügyintézéshez segítségkérés (pl.: méltányossági nyugdíjmeléshez, nyugdíjazáshoz, családtámogatások és árvaellátás igényléséhez, gyámhivatal felé gondnoki elszámoláshoz, egy-egy hivatalos levél megírásához, részletfizetési kérelemhez a TIGÁZ és az ELMŰ felé.)	25
Információkérés	20
Egyéb	0

A Családsegítő Szolgálatot a forgalmi napló adatai szerint 2011 évben 384 alkalommal, 98 fő (ebből új kliens 34 fő) kereste fel.

A szolgáltatást, döntően az aktív korúak, a 18 - 61 éves korosztály és elsősorban nők, valamint a család összetétele szerint pedig gyermekes családok vették igénybe. Leginkább az ügyintézésekben kérnek segítséget. Jellemző a településre, hogy a közösség is, és a családok is meglehetősen zártak, a problémáikkal nem szívesen fordulnak a segítő intézményekhez, szervezetekhez, amíg lehet, mindent megpróbálnak a falakon belül megoldani. A megkeresések fele-fele arányban jönnek a jelzőrendszerrel, és az ügyfelektől.

Az „öslakos” roma családokkal kiegyensúlyozott kapcsolata van a családsegítőnek, a betelepülő roma családokkal inkább a gyermekjóléti szolgálat tart kapcsolatot, az idénymunkára érkező családokról semmilyen adatuk nincs, és semmilyen kapcsolatba nem kerülnek velük. (Érdekes még egy másik jelenséget is megjegyezni. Ózdról települt be Alsónémedibe 4-5, nem roma nagycsalád. Bejelentett lakosok, jogosultak az ellátásokra, és igénylik is azokat. Beilleszkedésük még folyamatban van.)

2. Gyermekjóléti Szolgálat:

Munkájukat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 39. §-a szerint végzik. A törvény szerint a gyermekjóléti szolgálatok által ellátottak körébe tartozik minden olyan gyermek, aki 0-18 éves korú a településeken bejelentett lakcímmel, bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik.

Alsónémedi esetében lényeges, hogy azon gyermekek esetében is szükséges az ellátás nyújtása, akik a településen csak átmenetileg tartózkodnak, de a segítségnyújtás elmulasztása a gyermeket veszélyeztetné.

A családgondozói létszám Alsónémedi esetében egy fő, a társulásban elérhető még a jogász és a pszichológus is. Az egy fő családgondozóra a 2011-es adatok szerint 960 fő 0-18 éves korú gyermek jutott, ebből 38 fő volt ellátott gyermek.

Ezek korcsoportos megoszlása:

0-2 év	2
3-5 év	7
6-13 év	14
14-18 év	15
Összesen fő	38

2011-ben a gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerinti megoszlása:

Anyagi (A településen észlelhető, hogy a középréteg körében is megjelent a megélhetési nehézség, gondot okoz a gyermekek étkezési díjának határidőre történő befizetése. A gazdálkodó családokban a tartalékok elfogynak Karácsony környékére, amit nem mernek a külvilág felé felvállalni, így külső segítséget sem szívesen kérnek.)	26 gyermeknél (40 esetben)
Gyermek-nevelési	2 gyermeknél (16 esetben)
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (A pedagógusok igyekeznek pedagógiai eszközökkel segíteni az intézményükbe járó gyermekek problémáiban. Az ezen túlmutató problémák esetében kérik a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét. Ilyen például az iskolai igazolatlan hiányzás okainak feltárása, megszüntetése, vagy a nehéz szociális körülmények miatt jelentkező gondok.)	5 gyermeknél (29 esetben)
Magatartászavar, teljesítményzavar	1 gyermeknél (16 esetben)
Családi konfliktus	1
Szülők vagy család életvitele	1 gyermeknél (6 esetben)

Szülői elhanyagolás	2 gyermeknél (5 esetben)
---------------------	--------------------------

Az ez idő alatt nyújtott szakmai tevékenységek megoszlása:

Információnyújtás	25
Segítő beszélgetés	15
Tanácsadás	28
Hivatalos ügyekben való közreműködés	6
Családlátogatás	35
Közvetítés más szolgáltatásba	4
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	3
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvételek	4
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	0
Pszichológiai tanácsadás	0
Jogi tanácsadás	4
Fejlesztőpedagógiai. ellátás	0
Konfliktuskezelés	3
Szakmaközi megbeszélés	4
Esetkonferencia	4
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	0
Adományozás (Folyamatosan fogadott az intézmény kisebb ruhaadományt, amit továbbított 36 esetben a rászoruló családok részére, de sajnálatos módon a nyári gyermekétkeztetés 2011-ben már nem állt rendelkezésre.)	12
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása.	0
Klub, csoport	0
Korrepetálás	0

Iskolai szünidős táborok	0
Kapcsolattartási ügyelet	0

2.5. Egészségügy

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. Törvény 8§ (4) bekezdése önkormányzatok számára kötelező feladatként előírja az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást.

Ennek keretében a

- Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátást
- A fogorvosi alapellátást
- Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást
- A védőnői ellátást
- Az iskola-egészségügyi ellátást köteles biztosítani.

A községben nincs betöltetlen orvosi praxis. Az iskolaorvosi feladatokat a gyermekorvos látja el.

Védőnői ellátás: két körzetben végzik, e mellett az óvodai és iskolai védőnői feladatokat is ellátják.

A roma családok hármass tagozódása a védőnői munkában így jelenik meg:

Az „öslakos” roma családok elsősorban a szociális problémáikkal jelentenek gondot, két családdal tartják a kapcsolatot, különösebb gond nincs velük.

A betelepülő, letelepülő roma családok is hasonlóak, értékrendjük más, de együttműködők, ahol kisgyerek van, velük megfelelő a kapcsolat.

Az idénymunkára érkező családok közül több van a település déli részén, mert itt vannak leginkább a szállásadásra fenntartott, régi típusú házak.

Itt gondot jelentenek azok a 0-8 éves gyerekek, akiknek semmilyen ellátási, biztosítási formájuk nincs, bejelentett lakóhelyük sincs. Kötelező védőoltásokkal nem rendelkeznek, közösségbe nem járnak.

Akik hosszabb ideig itt tartózkodnak, azoknál hatósági eszközökkel is igyekeznek elérni, hogy oltási könyvüket bemutassák. Szerencsére a román és a magyar oltási rend hasonló, így a védőoltások itt is beadhatók, az oltási folyamatosság biztosítható.

Ebből a rétegből egyébként gyakran jönnek orvoshoz, akik bejelentettek, vagy akik európai uniós TAJ kártyával rendelkeznek, ők ingyen vehetik igénybe a szolgáltatást, ha ez nincsen, akkor 2000 Ft alkalmanként, amit ki is fizetnek. A gyógyszereket is ki tudják váltani, teljes áron kapják. A kórházi kezelésért (szülésért) viszont gyakran nem fizetnek, távoznak a kórházakból, tetemes költségeket hátrahagyva, melyek behajthatatlanok. Gyakran kérnek abortuszt is, ezt is kifizetik.

A védőnői tevékenység ezzel a réteggel kapcsolatban alapvetően nem felkereső jellegű, ha gondjuk van, és jönnek, kapnak ellátást, de a védőnők feladat-meghatározásában határozottan körvonalazott, hogy nem feladatuk a felkeresésük. (Amit a jogszabályok is megerősítenek, hiszen nem itteni lakosokról van szó.) Így azonban nincs adat az itt élő terhesekről, kisgyermekéről, csak akkor kerülnek az egészségügy látókörébe, ha bemennek a rendelőbe, illetve, ha a kórházi védőnő környeztanulmányt kér az újszülött kiadásához, amit természetesen el is készítene. Előfordulnak olyan esetek is, amikor az újszülöttet otthagyja a kismama a kórházban, és távozik.

Mindennek ellenére elhanyagolás ritka, krónikus beteg, vagy súlyos fogyatékos kisgyermek sincs, gyermekbántalmazással sem nagyon találkozunk. A gondok nem etnicizálhatók, a „magyar” rétegben pl. az elhanyagolás éppúgy előfordul, sőt, a fejtető pl. szinte gyakoribb.

Az elmúlt 3 évben a településen egy 16 éves lány volt, aki szült, de ők nem némediek voltak, kb. 2 hónapig laktak itt. Az apa is kiskorú volt, a gyám végül a nagypapa lett.

Az ellátásokhoz való hozzáférés:

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban, járandóságban részesülők: 470 férfi, 767 nő

Özvegyi nyugdíjban részesülők: 3 férfi, 63 nő

Öregségi nyugdíjban részesülők: 313 férfi, 485 nő

Életkoron alapuló ellátásban részesülők: 37 férfi, 46 nő

Házi segítségnyújtásban részesülők száma: 14 fő

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma: 13 fő

Árvaellátásban részesülők: 15 férfi, 16 nő

A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, e miatt nő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

Fogyatékkal, tartós betegséggel élők:

Kevés adat áll rendelkezésre.

Egészségkárosodottak szociális ellátásban részesülők (2010-es adat): 16 férfi, 44 nő

Súlyosan mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában részesült (2010-es adat): 5 fő

Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülők: 83 férfi, 98 nő

Ápolási díj évi átlagos száma: 16

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma: 250 fő

A népegészségügyi szűrésekről, a kötelező védőoltásból kimaradókról, az egészségügyi felvilágosító tevékenység által elért személyekről nem áll rendelkezésre adat.

2.6. Lakhatás

A 2010. évi KSH adatoknak megfelelően a Nagyközség lakásállománya 2.075 db volt.

- A lakásállomány 78 %-a (1.634 db) volt csatornahálózatra kötve,
- A házak 96%-ban (1.996) volt vezetékes víz és 97%-ban (2.011) gáz,
- Szervezett hulladékszállítás 82 %-os volt,
- 2.676 db a villamosenergia fogyasztók száma, ami 100%-os ellátottságot jelentett. A lakásállományok számához viszonyítva kitűnik, hogy a fogyasztási helyek száma meghaladta azt, ennek oka nagy valószínűséggel, hogy olyan lakóházak esetében ahol pl. egyéni vállalkozás, műhely, bolt, stb... működött, vagy pl. 2-3 család is élt egy több generációs házban, több fogyasztási hely került bekötésre.
- 69%-os volt (1.444) a telefonellátottság és 53 %-os (1.110) a tv ellátottság,

(Forrás: KSH 2010 adat)

A szállásadásra szolgáló épületek jellemzően öregebb, sok esetben nem megfelelő komfortfokozatú házak, elsősorban a település déli részén helyezkednek el.

A szegregátum kritériumai alapján ilyen jellegű településrész nincsen Alsónémediben.

2.7. Oktatás

Alsónémedi Nagyközség területén csak az alapfokú oktatási intézmények találhatók meg.

A Nagyközség Önkormányzata alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladatai ellátása értelmében megfelelően gondoskodik nevelési- oktatási intézményrendszerének működtetéséről. 2013-ig a normatív támogatást kiegészítve biztosította az intézmények zavartalan működését. Az Önkormányzat alapellátási kötelezettségén túl (Széchenyi István Általános Iskola) egy Művészeti Iskolát (Fantázia Alapfokú Művészeti Iskola) tartott fenn. A Nagyközség Önkormányzat hatásköre alá tartozik a Szivárvány Napköziotthonos Óvoda is.

2013. január 1-től az iskolák fenntartója itt is az állam lett, de a település élt a működtetés jogával, így az épületfenntartás náluk maradt. Az óvodánál a feladatalapú finanszírozásban a várható támogatás legfeljebb a költségek 60%-ra lesz elegendő, a többit az önkormányzatnak kell hozzátennie.

A település közoktatási esélyegyenlőségi tervvel rendelkezik. Az iskola és az óvoda 2008-ban készített esélyegyenlőségi helyzetelemzést és programot.

A helyzetelemzés és az akcióterv esélyegyenlőségi szempontból intézkedést igénylő problémát nem vetett fel.

Az óvodában és az iskolában is minden adott a megfelelő színvonalú neveléshez. Infrastrukturális ellátottságuk kiváló, szakember-ellátottságuk is magas szintű.

Óvoda:

Az egyenlő esélyteremtés feltételeit az intézmény minden gyermek részére teljesíti. Mindenkinek biztosítani tudja az óvodai férőhelyet, egyben az etnikumok jogainak érvényesítését, a fejlődésben lemaradottak és akadályozottak integrálódását, míg a lelkiismereti szabadsághoz való jog értelmében szülői kérésre biztosított a hitoktatás.

Az óvodában lehetőség van csoportos, kiscsoportos és egyéni fejlesztésre is a szakemberállomány igénybe vételével.

A teljes pedagógus állomány létszáma 20 fő,+ a pszichológus. Ebből 1 fő óvodavezető, 1 fő óvodavezető helyettes, 17 fő óvónő, és 1 fő logopédus. Technikai álláskörön 12+1 fő dolgozik. 9 fő dajka, 1 fő óvodatitkár és 2 fő karbantartó (egyikük az óvoda, másikuk a Polgármesteri Hivatal állományában), 1 fő gyermekfelügyelő.

Gyermekadatok az elmúlt tanévben:

A 2011–2012-es nevelési évet 9 csoporttal, 217 nevelttel zárták.

Év közben voltak elköltözések, és 2 gyermek nem kezdte meg az óvodát a felvettek közül.

A Szent István téren 143 fő, a Rákóczi úton 74 fő vette igénybe a szolgáltatást. Más településről bejáró gyermek 11 fő volt. 2 kisgyermek szülei szüneteltették az óvodát, egészségügyi okok miatt.

Külön fejlesztési igénylők adatai az adott tanévben:

Nevelési tanácsadói szakvéleménnyel rendelkezett:	19 gyermek
Egyéni fejlesztésen vett részt:	19 gyermek
Logopédiára járt:	38 gyermek
Pszichológushoz járt	9 gyermek
Prevenációs tornára járt:	36 gyermek

Alapozó terápiára járt: 10 gyermek

Gyermekvédelmi adatok:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült:	22 fő
A veszélyeztetett gyermekek száma:	1 fő
A hátrányos helyzetű gyermekek száma:	28 fő
Nagycsaládban élő:	48 fő
Tartós beteg:	14 fő
Gyermekeit egyedül nevelő szülő gyermeke:	20 fő
Etnikai kisebbséghez tartozó:	6 fő

Az óvodai gyermekvédelmi felelős éves program alapján végzi gyermekvédelmi munkáját.

Általános Iskola:

A remekül felszerelt iskolában az elmúlt tanévben 43 dolgozóval, 36 pedagógussal 418 gyermek nevelését-oktatását látták el.

Az iskolába járó gyerekek szociális háttere jó. A gyermekösszetételben igen alacsony a HH, HHH, SNI, BTM gyerekek aránya, és rendelkeznek pszichológussal, gyógypedagógussal, logopédussal, két fő fejlesztőpedagógussal is a problémák orvoslásához, a leghatékonyabb fejlesztésekhez. Korábban Ócsára irányították az SNI gyerekeket, ahol szegregált iskolában tanultak, de a törvényi rendelkezésnek megfelelően ma már itt oktatják őket is. Kompetenciamérési eredményeik magasabbak az országos átlagnál. Kevés az évismétlésre bukott tanulójuk, évente 6-7 pótvizsgás akad csupán, túlkorosak ennek megfelelően maximum egy évvel vannak. Sok lehetőség van korrepetálásra, felzárkóztatásra, és természetesen tehetséggondozásra is.

Esélyegyenlőségi szempontból fontos tanulói adatok a 2011/12-es tanévben:

A hátrányos helyzetű (HH) gyermekek száma:	42 fő
Ebből a halmozottan hátrányos (HHH) helyzetűek száma:	24 fő
Veszélyeztetett tanulók száma:	9 fő
Tanulási, magatartási nehézségekkel küzdött:	45 fő
Sajátos nevelési igényű volt:	17 fő
Pösze, diszlexia-veszélyeztetettség állt fenn:	21 fő
Pszichológiai foglalkozásokon vett részt :	48 fő
Ingyenesen étkezett 32 fő, 50%-os térítési díjért	42 fő
Ingyenes tankönyvben részesült:	150 fő

Továbbtanulási adatok:

Gimnáziumban:	18 fő
---------------	-------

Szakközépiskolában:	23 fő
Szakképzőben:	2 fő

A terv által vizsgált célcsoportból az „öslakos” romák közül és a letelepültek közül vannak tanulók. Néha jelentkeznek náluk az idénymunkások közül is, akik hosszú időt töltenek a településen, olyan gyerekekkel is, aki már túlkoros, de még sosem járt iskolába. Őket a megfelelő ügyintézés érdekében (hogy megszerezzék a magyar állampolgárságot) a hivatalba irányítják. A képzésben nem vesz részt román állampolgárságú gyermek. Magántanulójuk alig van, az is csak betegség miatt. Néhány problémás esetben iskolaváltást javasolnak, amit a szülők el is fogadnak, így került már tanulójuk un. hetes iskolába Budapestre, vagy más, közeli településre is.

A gyermekvédelmi felelősük kiemelkedően jó munkát végző szakember, akit a szülők gyakran felkeresnek problémájukkal. Gyermekbántalmazás nagyon ritkán fordul elő. A jelzőrendszer megfelelően működik, jó a kapcsolatuk a Gyermekjóléti Szolgálattal, és a Védőnői Szolgálattal is.

Esélyegyenlőségi szempontból tehát a jelenlegi állapotban megfelelőnek tűnik az iskola. Külön érték a nagyfelmenő rendszerben folyó alsó tagozatos nevelés, mely a korszerű pedagógia szerint indokoltabb, mint a pedagógusok számára kényelmesebb kislemező rendszer. Mégis elgondolkodtató, hogy egy ilyen remek adottságokkal rendelkező intézményben miért tartják indokoltnak a nívócsoportos oktatási formát, mely a korszerű pedagógia eljárások között nem igazán preferált. Bár tény, hogy szakmailag ellentétes véleményen levő szakemberek véleményét is hallani, mégis jóval több az ezt nem ajánló álláspont. Esélyegyenlőségi szempontból aggályos lehet, fejlesztési szempontból pedig szakmailag alátámasztott, hogy a vegyes összetételű csoportokban oktatott tanulók nagyobb teljesítményre képesek, mint az egyenlő képességek szerint szervezett oktatási formákban.

Tény, hogy a korszerű differenciálás a pedagógustól nagyobb munkát igényel, de mindenképpen hatékonyabb és korszerűbb, mint a nívócsoportos oktatás.

Az intézményben nincs adatgyűjtés arra vonatkozóan, hogy a gyengébb csoportba milyen szociális háttérű gyerekek kerülnek, és arról sem, milyen mértékű az átjárás a csoportok között.

2.8. A Helyzetelemzés megállapításai az esélyegyenlőségi területeken

A három vizsgált területen, a nők, a fogyatékkal élők és a romák esetében is jellemző, hogy esélyegyenlőségi szempontból felhasználható adatgyűjtések a településen nem igazán vannak, bár a tapasztalati kép az első két területen nem mutat feltűnő problémát.

2.8.1. A nők helyzetével kapcsolatos megállapítások

A nők helyzetével kapcsolatban a munkahelyeken az országos helyzetképhez hasonló kép bontakozott ki. A település régtől átörökölt közösségi szabályai sok családnál még mindig a hagyományos női szerepeket részesítik előnyben, melyben a nő nem a munkavállalás, hanem a család ellátása területén kell, hogy megtalálja a helyét. De természetesen ez folyamatosan változik, modernizálódik, és főleg a középkorúaknál-fiataloknál más célok körvonalazódnak.

Családon belüli erőszak nem jellemző. A családsegítői, védőnői, áldozatvédelmi tevékenységek nem felkereső jellegűek, így bizonytalan, hogy a nők helyzete a családon belül milyen, elképzelhető, hogy nyilvánosságra nem került esetek előfordulhatnak.

Részletes megállapítások, a tervekészítéshez kiadott szempontrendszer alapján:

VIZSGÁLATI SZEMPONT:	JAVASOLT BEAVATKOZÁS	
KULCSPROBLÉMA: A társadalmi problémák nemek szerinti értelmezésének, a nemek eltérő szükségletei ismeretének, illetve elismerésének hiánya		
Van-e nemekre érzékeny adatgyűjtés, elemzés és értékelés az önkormányzat által felügyelt minden szakterületen?	Vizsgált megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatás • Közoktatás • Szakképzés • Szociális ellátás • Egészségügyi ellátás • Bűnmegelőzés, áldozatvédelem • Településfejlesztés 	Néhány szakterületen (pl. foglalkoztatás) vannak nemek szerinti bontásban adatok, ezeket azonban célirányosan nem elemzik, ill. nem értékelik, így problématerkép sem készül.	Az adatszolgáltatási kötelezettségek áttekintése után adatgyűjtési- és elemzési terv készítése. A meglévő adatok táblázatba rögzítése. A hiányzó adatok gyűjtésére terv kidolgozása (javaslat, a családsegítő, gyermekjóléti szolgálat és a házi orvos, gyermekorvos, védőnői szolgálatok, stb. eddigi adatgyűjtéseinek a nemekre vonatkozó sorral történő kiegészítése).
Van-e megfelelően felkészült, gender-szakértelemmel is rendelkező kompetencia, kapacitás?	Vizsgált megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
	Van kijelölt esélyegyenlőségi szakember, de a gender specifikumra nincs képesítése.	Esélyegyenlőségi referens feladatkörének bővítése, szakirányú képzésre küldése. Esélyegyenlőségi képzés (gender ismeretekkel is) az önkormányzat dolgozói, illetve az intézményrendszer munkatársai részére. Az együttműködő szervezetek, szolgáltatók, munkaadók esélyegyenlőséggel (gender is) kapcsolatos attitűdjének, meglévő szakértelmének felmérése, megvitatása, a feltárt problémákra reflektáló

VIZSGÁLATI SZEMPONT:	JAVASOLT BEAVATKOZÁS	
		beavatkozási tervek készítése.
KULCSPROBLÉMA		
A nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága: egyszerre oka és következménye a munkaerő piaci esélyegyenlőtlenségnek		
Van-e a területen elérhető munkalehetőség (nőknek is)?	Önkormányzat/társulás számára javasolt beavatkozások	
igen	Adatgyűjtés (Munkaügyi Központ, KSH segítségét igénybe véve) a munkaerő- és a munkahely-kínálat összehasonlítása céljából, szakképzettség, nemek szerint is bontva, a helyben rendelkezésre álló átképzési lehetőségekre és a lehetséges alternatív munkavégzési formákra is tekintettel.	
Melyek a nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok?	Önkormányzat /társulás számára javasolt beavatkozások	
	A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatainak áttekintése (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, demográfiai adatok), teljes körű vagy reprezentatív vizsgálat elvégzése körükben a munkavállalást akadályozó vagy nehezítő tényezőkről (szakértő segítség igénybevételével).	
I. Probléma:	Vizsgált megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek sok esetben egyoldalúan a nőket terhelik.	Adatgyűjtés nincs, a beszélgetések tapasztalati képe alapján az átörökített hagyományok alapján az országos helyzethez hasonló probléma fennáll.	Rövid távú változás érdekében felvilágosítás, propaganda, kampányok. Foglalkoztatási programok „nőtámogató” eszközökkel (gyermekfelügyelet, iskolai, óvodai nyitva tartáshoz igazodó programok).
II. Probléma:	Önkormányzat/társulás számára javasolt beavatkozások	
A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.	Nem áll rendelkezésre az állítást alátámasztó adat.	A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatainak áttekintése (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, demográfiai adatok), reprezentatív vizsgálat elvégzése.

VIZSGÁLATI SZEMPONT:	JAVASOLT BEAVATKOZÁS	
III. Probléma:	Vizsgált megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. (A gyermekintézmények rugalmatlan nyitva tartása nehezíti a munkavállalást.)	Nem áll rendelkezésre az állítást alátámasztó adat.	Adatgyűjtés, adatalemzés, problématerkép készítése, megoldási lehetősége kidolgozásával (pl. önszervező csoport szervezése saját erőforrások, szükségletek, kölcsönös segítség, támogatások feltérképezésére, mozgósítására, vagy közösségi szociális munka módszereivel közösségi felügyeleti megoldások kidolgozása és biztosítása.

2.8.2. A romák helyzetével kapcsolatos megállapítások

A megállapítások kiadott szempontrendszerében Alsónémedi esetében nem alkalmazható a teljes problémaelemzésre.

A fentebb bemutatott helyzetkép alapján a település esetében mindenképpen fontos a hármastagozódás figyelembe vétele, vagyis az „öslakos”, szinte asszimilálódott családok, a letelepült, betelepült integrációra váró családok, illetve az átmenetileg idénymunkán tartózkodó roma családokkal való gondolkodás.

- Az „öslakos” alsónémedi roma családok esetében beavatkozás nem szükséges. Ők a település társadalmába betagozódtak, nem igénylik, hogy romaként jelöljék meg őket.
- A letelepült - betelepült roma családok esetében a minőségi integráció felé kell haladni. Az alábbi megállapítások, tervezett beavatkozási pontok elsősorban az ő integrációjukat szolgálják.
- A harmadik csoport esetében nehéz települési esélyegyenlőségről beszélni, mivel ők nem alsónémedi lakosok. Esetükben a törvények szigorú betartásával, a rendszeres ellenőrzésekkel, a lakosság munkaadói szemléletváltásával, lassú, következetes, a hatósági eszközöket messzemenően kihasználó stratégiával el lehet érni, hogy csak a törvényes keretek között alkalmazottak jöjjenek, illetve helyettük helyi romákat, vagy más, magyarországi településekről érkezőket alkalmazzanak a gazdák. Mivel az idénymunkát vállalók csoportja nem állandó, így a közösségfejlesztés eszközei sem használhatók esetükben. Munkaadóiknál viszont igen, és esetleges helyi kedvezményekkel, a település jövőjéért felelősséget vállaló szemlélet megerősítésével elérhető, hogy egy kevesebb problémát okozó, a település értékrendjét elfogadó, ahhoz alkalmazkodó rétegből válasszanak munkavállalókat. Törekedni kell arra, hogy a gazdasági haszonszerzés mellett megjelenjen egy, a közösségi felelősségérzet is. Ezeket közösségfejlesztési eszközökkel, az emóciókra is ható akciókkal (rendezvények, elismerések, helyi híradások, stb.) lehet erősíteni, a gazdasági vonalat pedig kedvezményekkel.

A letelepülők-betelepülők integrációjának elemzése:

Az elemzés megadott szempontrendszer szerint vizsgálja a

- foglalkoztatás, szociális ügyek,
- egészségügy,
- lakhatás,
- oktatás területét.

Fontos, hogy az önkormányzat látókörébe, tudásába beemeljék a roma esélyegyenlőség szempontjait. Ehhez tudásbővítés és szemléletváltás szükséges. Ilyen számú roma jelenléténél már nem működnek a kizárólag hatósági eszközökkel történő problémamegoldások. Társadalmi szemléletváltás szükséges, melyben a hatósági eszközöket sikerrel egészíti ki a közösségfejlesztés, melyben a felelős magatartásformák türelmes kialakítása a cél.

Ha a hatósági eszközökhöz lehetőségnyújtások társulnak (pl. munkalehetőségek), ha partneri viszony képes kialakulni a többségi és a kisebbségi társadalom csoportjai között, amiben nem a kizárólagos elutasítás, hanem az elfogadás lehetőségei is megteremtődnek, akkor sikeres lehet az integráció.

Fontos elem ebben az önfenntartás képességének kialakítása, és a tartós, felelős munkavállalás képességének kialakítása. Ez pedig nem megy kizárólag hatósági úton.

A közösségfejlesztéshez találkozások, jelenlétek, események szükségesek, amit elindíthat a tervezett Roma Kisebbségi Önkormányzat is. Megfelelő szakemberek segítségével kialakítható közöttük az irányító, szervezésre képes mag, mely később hatást képes gyakorolni a deviánsakra is, sőt, elképzelhető, hogy az idénymunkára érkezőkre is.

A velük való önkormányzati együttműködés, a rövidtávú, betartható tervek, a lehetőség elérésének segítése, a „mit kérünk?” és „mit adunk?” egyensúlyának megteremtése az építőkövei ennek az útnak.

Ebben több civil szervezet is képes segítséget nyújtani az esélyegyenlőségi referensnek, amíg a folyamat önfenntartóvá nem válik.

El kell fogadni, hogy a többségi társadalom segítése nélkül nem fognak megfelelően, demokratikusan működni a település életében. Nem fogják megélni megfelelően jogaikat, még kevésbé kötelezettségeiket. Ehhez mindenképp egy befogadó, segíteni akaró légkör szükséges. A romák iránti előítéletesség erős. Pláne ott, ahol naponta konfliktusok nehezítik a helyzetet. De az általánosítás megszüntetésére, a toleranciára a többségi társadalmat is rá kell vezetni. A minőségi integrációhoz ugyanis mindkét fél tudása, akarata szükséges.

Alsónémedin minden adott ehhez. Nem sújtja a települést akkora méretű szegénység, mint az ország, romák lakta más részein. Nyilván ez bizonyos szempontból jó, de a viszonylagos anyagi biztonság miatt nehezebb is a változásokat elindítani. Mindenképpen meg kell azonban indítani a folyamatot, mielőtt túl késő lesz. Alsónémedi lakosságát olyan közösséggé kell formálni, melynek az ott élő, letelepedett romák is aktív, felelős részei. Ehhez pedig kigondolt, stratégiaszerű, közös munkára van szükség, melyet természetesen a települési önkormányzatnak kell megszerveznie. Az önkormányzatnak kell példát mutatni az elfogadásban, lehetőségeket, nyitni, javaslatokat adni, és várni, segíteni integrálódásában az ott élő romákat, visszaszorítva a negatív tendenciákat, erősítve és kihangsúlyozva a pozitívokat.

Ebben segít ez a program, aminek kapcsolódásait meg kell találni a többi dokumentumban, ahol ezek a szempontok hiányoznak, ott beemelni azokat, különös tekintettel a kidolgozandó Szolgáltatásszervezési Koncepcióra.

Ha ez megvan, akkor a tartalommal való megtöltés a következő lépés, melyben jó támpont lehet a munkatervekben és beszámolóknak külön területként kezelt esélyegyenlőség, valamint a civil és egyházi szervezetek bevonása, beszámoltatása is, erről a területről. Az így keletkező eredmények viszik majd tovább a programot, évről évre erősítve az integrációt.

ROMÁK

Vizsgálati szempont, problématerület

Foglalkoztatás és szociális
Mennyire értékteremtő
közmunka programokban
vesznek részt a roma
munkanélküliek?

Vizsgálati megállapítások

ügy (romák)
Nincs adat. A romákat
nem tartják nyilván.

Javasolt lépések, beavatkozások

Az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy a
köz munkák és közhasznú munkák során
értékteremtő közmunka lehetőséget biztosítson a
roma munkanélküliek számára is.

Foglalkoztatási típusok

Közmunka, alkalmi
munka, alkalmazotti
munkaviszonyban kevés
a roma foglalkoztatott.

Javasolt ebben a vonatkozásban a közösségi kert
átgondolása, melynek terményeit vagy a helyi
intézmények dolgoznák fel, vagy piacra
kerülhetnének. Biogazdálkodás, vagy más,
speciális növénytermelésre (gyógynövények) sok
jó gyakorlat van, ahonnan érdemes a példát
átvenni.

A fő cél az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-
, illetve bevezetés. Minőségi közfoglalkoztatási
programok kialakítása szükséges. A közmunka és
közhasznú programok lehetőleg átmeneti
megoldásokat kell, hogy szolgáljanak. Fontos
szempont, hogy az alkalmi és fekete munkából
élők legális állandó munkához jussanak.
A felelős munkavállalói és munkaadói státusz
kialakítására alkalmatlan egynapos
munkavégzések helyett hosszabb alkalmazásokra
ösztönzés.

Milyen arányban
alkalmaznak romákat az
önkormányzatnál és
intézményeiben, illetve a
társulásnál és a társulás
által fenntartott
intézményekben?

Nincs adat.

Az önkormányzatnak törekednie kell, hogy
foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a
romák foglalkoztatási arányát. (Előírható pl. a
népességarányos részvétel a közszolgáltatásokat
ellátó intézményekben foglalkoztatottaknál.)

Az önkormányzatnak
milyen eszközei vannak a
helyi romák
foglalkoztatásának
növelésére a
versenyszférában?

Nem súlypontozott
eszközök, lehetőségek.

Lehetséges feltételül szabni a kedvezmények,
támogatások igénylésékor, közbeszerzéseken vagy
pályázatokon a védett csoportok, köztük a
hátrányos helyzetű és roma munkavállalók
alkalmazásának növelését

Született-e romákkal,
vagy halmozottan
hátrányos helyzetű
gyermekekkel szembeni
diszkrimináció miatt
jogerős elmarasztaló
bírósi ítélet, vagy
hatósági határozat az
önkormányzat, vagy

Nem.

Prevenció. Az esélyegyenlőségi tervben rögzített
folyamatos adatgyűjtések, elemzések,
beavatkozások segítenek a diszkriminatív
helyzetek megelőzésében.

valamely intézménye ellen?

Az önkormányzat rendszeresen gyűjt-e és értékeli-e adatokat arra vonatkozóan, hogy az általa működtetett, vagy felügyelt közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mennyire biztosított a településen élő hátrányos helyzetű romák számára, illetve, hogy a gyakorlatban mennyire veszik igénybe ezeket a szolgáltatásokat?

Nem.

Az önkormányzat és intézményei adatgyűjtésének áttekintése, szükség szerint az adatgyűjtés rendszerének átalakítása, kiegészítése és az adatok rendszeres kiértékeléséről, és visszacsatolásáról terv készítése.

A település szociális szolgáltatásszervezési koncepciójában tervezett-e a romák esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket?

Nem. Nincs ilyen jellegű koncepció.

A szociális szolgáltatástervezési koncepciót elkészíteni, abba beemelni a célcsoportokat érintő esélyszempontokat.

A szegregált településrészen jellemző probléma-e a gyermekek ideiglenes, átmeneti, vagy tartós nevelésbe vétele?

Nincs szegregált településrész.

Prevenció, folyamatos adatgyűjtések, elemzések.

Az önkormányzat/társulás által fenntartott, illetve támogatott közművelődési intézmények és kulturális programok kínálatában megjelennek-e a kultúrák közötti párbeszédet ill. a roma kisebbségi kultúrát, mint értéket bemutató elemek?

Nem.

A közművelődési intézmények programkínálatának kialakításakor, s a helyi kulturális események támogatásáról szóló döntések előkészítésekor horizontális szempontként (=több alkalmat) érvényesíteni. (Ha nincs helyben roma kulturális érték, hívni máshonnan ennek képviselőit.)

Van-e az önkormányzatnál/társulásnál esélyegyenlőségi feladatokra kijelölt, és ezen a területen képzett munkatárs?

Esélyegyenlőségi referenst alkalmaz az önkormányzat, de képzettsége nem fed le minden területet.

Az esélyegyenlőségi felelős koordinálja az esélyegyenlőségi program kidolgozását és megvalósítását, gondoskodik a rendszeres felülvizsgálatáról, gyűjti és elemzi az önkormányzatnál az esélyegyenlőségre vonatkozó adatokat, biztosítja az ezzel kapcsolatos tájékoztatást, esélyegyenlőségi képzést szervez, és segít kidolgozni és működtetni az esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatban felmerülő problémák

kezelésének rendjét.

Az önkormányzat tisztviselői jártasak-e a romák esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos kérdésekben?

Nem.

Ajánlott, hogy az önkormányzati munkatársak között legyen olyan, akinek részvételét biztosítják esélyegyenlőségi képzésen.

Az önkormányzat kommunikációjában tudatosan fellép-e a helyi társadalom esetleges előítéletességével, cigányellenességével szemben?

Nem jelent meg a település nyilvános kommunikációjában efféle, bár a magánbeszélgetések erőteljes előítéletességet mutatnak.

Az önkormányzat és intézményei hivatalos kommunikációja minden szintjén esélytudatosságot fejeznek ki: elhatárolódnak minden gyűlöletkeltésre alkalmas megnyilvánulástól és a szegregációtól, tudatosan közvetítenek a romákkal szembeni előítéleteket csökkentő szemléletet.

Az elmúlt három évben előfordult-e a településen romákat ért, feltételezhetően rasszista indítékú támadás, inzultus? Volt-e romák és nem romák között erőszakba torkolló konfliktus?

Nem.

Prevenció, egyeztetések a társadalom különböző csoportjai és az intézmények között.

A helyi sajtóban, médiumokban megjelentek-e, megjelennek-e olyan közlések, amelyek a romákkal szembeni előítéletességet növelhetik?

Nem.

Prevenció. Sajtófigyelő, a rasszista jelleg kiszűrésére.

Az önkormányzat működtet-e olyan panaszkezelési eljárásokat, amelyek a településen a romák elleni diszkrimináció eseteinek feltárását és a jogsértések elszenvedői számára jóvátételt biztosítanak?

Nem.

A romákat ért diszkrimináció elleni hatékony fellépés érdekében olyan panaszkezelési eljárások és ösztönző rendszerek bevezetése és működtetése, amelyekkel az ilyen esetek látenciája csökkenthető, és megfelelően szankcionálható.

Biztosított-e a romák részvétele az önkormányzati döntéshozatalban képviselőik útján? Közszolgáltatások

Nem működik Roma Kisebbségi Önkormányzat a településen.

A helyi roma közösség érdekképviselőjét ellátó roma kisebbségi önkormányzat és/vagy roma civil szervezetek képviselőinek strukturális bevonása az önkormányzati döntések előkészítésébe.

Mindenholnan elérhetőek.

Lakáspolitiká	Nem beszélhetünk helyi lakáspolitikáról, ugyanis az önkormányzati lakásállomány elsősorban szolgálati lakásokként funkcionál, szociális bérlakások nincsenek.	Problémát jelent azonban néhány olyan lakás, ahol a lakókörnyezet rendben tartása eltér a közösségi normáktól, a házak leamortizálódtak, az udvarokon sok a szemét. Bár ezt helyi rendeletben szabályozzák, az itt lakók nem tartják ezt be. Érdemes tervet készíteni arra vonatkozóan, hogy komplex ráhatásokkal a helyzet javuljon.
Szociális ellátás Közösségfejlesztés: Működnek-e a helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok?	Mindenholnan elérhető. Nincs adat.	Olyan közösségfejlesztési programokat kell kialakítani, melyek célja: <ul style="list-style-type: none"> • helyi közösségi kohézió kialakítása • képessé tétel önszerveződésre, közösségi és egyéni felelősségvállalásra
Partnerség: Léteznek-e az integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában a helyi lakosság aktív részvételét célzó partnerségi együttműködések?	Nincs adat.	Széles körű partnerségi kapcsolatok kialakítása szükséges a hivatalos intézményi szereplők, a civil és érdekvédelmi szervezetek, illetve a helyi lakosság között a hatékony együttműködés érdekében. Települési Esélyegyenlőségi Fórum bevezetése és működtetése. Szükséges a különféle dokumentumok összehangolása is.
E G É S Z S É G Ü G Y Rendelkezik-e a település egészségtervvel? Egészségügyi ellátás	Nem. Mindenholnan elérhető, biztosított.	Ennek előkészítése.
Van-e betöltetlen körzeti orvosi praxis, vagy védőnői státusz romák által sűrűn lakott, szegregált településrész közelében? Milyen arányban érik el a helyi romákat a szervezett központi szűrővizsgálatok? Milyen arányban vesznek részt a rendszeres szűrővizsgálatokon? Érzékelhető probléma-e az alultápláltság a 0-18	Nincs betöltetlen orvosi praxis és védőnői státusz, és szegregált településrész sem. Nincs adat.	A védőnői szolgáltatásoknál a felkereső-megkereső jellegét gyakorlattá tenni. Adatgyűjtés, célvizsgálatok előkészítése (pl. gyermekszemészeti szűrés, segítő civil szervezetek, pl. a Máltai Szeretetszolgálat segítségével)
	Nincs adat, és nem volt ilyen jellegű jelzés sem a	A rászorulóknak számára ingyenes étkezés, természetbeni juttatások biztosítása. A

éves roma korosztály körében?	jelzőrendszertől.	jelzőrendszer működtetése.
Szerepet vállal-e az önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában?	Nincs adat.	Az egészségvédelemre, egészségtudatos életvitelre és a megelőzésre vonatkozó ismereteket beépítése a közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjába (a közoktatás minden szintjén); és helyi egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése és támogatása, kiemelt figyelemmel a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és családjaik aktív bevonására.
Van e szemétkerakó, illegális szemétkerakó, döngkút a romák által sűrűn lakott szegregált településrész közelében (500 m-en belül?)	Nincs szegregált településrész.	Prevenció, adatgyűjtések, együttműködések, a vonatkozó helyi rendelet betartatása.

Lakhatási integráció vizsgálata

Milyen mértékben érintett a település a területi szegregáció problémájában?	Nincs szegregált településrész.	A szegregációs mechanizmusok érvényesülésének lehetőségét kizáró prevención kívül más, a lakhatási szegregáció felszámolására irányuló intézkedések nem voltak, és jelen állapot szerint nem szükségesek.
---	---------------------------------	---

Halmozottan hátrányos helyzetűek integrációja az oktatásban:

Az óvoda is, és az iskola is 2008 óta közoktatási esélyegyenlőség terv alapján is dolgozik. A terv nyomon követésének folyamatosságát biztosítani kell.

Sem a terv, sem a mostani adatelemzés nem tárt fel súlyos gondot az oktatás területén.

A közoktatási esélyegyenlőségi tervvel ellentétben a következő, oktatásszervezési eljárásból adódó veszélyhelyzetre (nívócsoportos oktatás) fel kell hívni a figyelmet:

Ha meg is tartják ezt, a szakmailag a korszerű pedagógiai szerint nem túl jó megoldást, esélyegyenlőségi szempontból mindenképpen folyamatos adatgyűjtés szükséges arra vonatkozóan, hogy hány HH tanuló van a gyengébb csoportban, és milyen mértékű a csoportok átjárhatósága, főleg rájuk vonatkoztatva. E nélkül ugyanis, a nehezedő gazdasági helyzetben, mely feltehetően a HH arány növekedését fogja jelenteni ebben az iskolában is, könnyen szegregáló eljárássá fajulhat a nívócsoportos oktatási forma, melyről a szakma ma azt tartja, hogy a szegregáció melegágya.

Mindenképpen ajánlatosnak tartanám a heterogén tanulócsoportok megszervezését, ha forrás rendelkezésre áll, célszerűbb lenne a nagyobb osztálylétszámoknál esetleg három párhuzamos osztályt szervezni, semmint képesség alapján szortírozni a gyerekeket. Persze kérdés, hogy ez (a kisebb osztálylétszám) az államosítás érdekeivel mennyiben egyezik.

Megállapítások az adattábla kiadott szempontjai alapján:

Vizsgálati szempont, problématerület	Vizsgálati megállapítások	Javasolt lépések, beavatkozások
A településen (társulásban) biztosítottak-e a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodáztatásának és iskoláztatásának feltételei?	Igen.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Biztosított-e a településen (társulás területén) minden halmozottan hátrányos helyzetű gyerek számára, hogy óvodába járjon, és érvényesül-e a közoktatásról szóló 1993. évi LXXXIX tv. 65.§ (2) paragrafusa?	Igen.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Meghaladja-e a helyben lakó gyermekek körében a sajátos nevelési igényűvé minősített (továbbiakban SNI) gyermekek és tanulók többi tanulóhoz viszonyított együttes aránya a mindenkori országos átlagot (vagyis jelenleg több 7%-nál)?	Nem.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Kimutatható-e területi koncentráció az SNI gyermekek lakóhelyét illetően?	Nem.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Kimutatható-e területi koncentráció az enyhe fokban értelmi fogyatékosnak minősített gyermekek lakóhelyét illetően?	Nem.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Az érintett tanulók felülvizsgálata megtörtént-e a jogszabályban előírt gyakorisággal és időben? (14/1994 MKM rendelet)	Igen.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.

Mevannak-e a közoktatási törvényben előírt feltételek az SNI és részképesség zavarokkal küzdő tanulók nevelése-oktatása tekintetében?	Igen.	A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók minőségi oktatásához szükséges beavatkozási minimum a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelő feltételek teljes körű biztosítása.
Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai nevelésének, iskolai nevelésének, oktatásának feltételei adottak-e?	Igen.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Van-e jelentős (25%-ot meghaladó) eltérés a pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok (kompetencia mérések) eredményeiben az országos átlaghoz képest?	Nincs, meghaladja az országos átlagot.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Igényelnek-e kiegészítő normatív vagy egyéb támogatásokat (pl. integrációs- és képesség-kibontakoztató felkészítés támogatása, gyógypedagógiai oktatás-nevelés, nemzetiségi/roma kisebbségi oktatás normatívája)?	Nem.	Egyelőre a létszám alapján nem indokolt.

A vizsgált intézmény folytat-e szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot?	Nincsenek szegregációs mechanizmusok az oktatásban.	Prevencióként a nívócsoportos oktatás helyett a differenciált oktatásra való áttérés ajánlott.
Meghaladja-e az intézményben a lemorzsolódás (évismétlés, hiányzások, magántanulók) mértéke az azonos intézménytípus országos átlagát?	Nem.	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Rosszabbak-e a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulási mutatói az iskolában tanuló diákok általános továbbtanulási adatainál?	Nem	Adatelemzések, változás esetén beavatkozás.
Az intézmény milyen mértékben alkalmaz korszerű, inkluzív pedagógiát, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciákat fejlesztő programokat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatásának megvalósítása érdekében?	Nem jellemző.	A differenciált oktatás mindenképpen ajánlott.
Van-e rendszeres kapcsolat, együttműködés az intézmény környezetében működő társadalmi és szakmai szereplőkkel (szülők, fenntartó, helyi önkormányzat, cigány kisebbségi önkormányzat, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, szociális és egészségügyi partnerek, civil szervezetek) a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének érdekében?	Igen.	A kapcsolatbővítés, aktualizálás (pl. a Roma Kisebbségi Önkormányzat megalakulása esetén) ajánlott.

2.8.3. A fogyatékosok helyzetével kapcsolatos megállapítások

A fogyatékosokkal kapcsolatban van az oktatást kivéve a legkevesebb felhasználható adat. A helyzetelemzés azt mutatja, ez a csoport nincs a rendszerben követve, az elérhető szolgáltatások egy részét feltehetően igénybe veszik, de a rendszerek között információ megosztás nincsen. A beavatkozási pontok megállapításához először több információ szükséges.

<i>Vizsgálati szempont, problématerület</i>	<i>Vizsgálati megállapítások</i>	<i>Javasolt lépések, beavatkozások</i>
Foglalkoztatás: A közsférában és a verseny piacon arányuknak megfelelő mértékben dolgoznak-e fogyatékos munkavállalók?	Nincs adat.	Adatgyűjtések, elemzések, ha szükséges, beavatkozások kidolgozása. Fogyatékos munkavállaló alkalmazása az önkormányzatnál, önkormányzati fenntartású intézményekben.
Teljesítik-e a munkaadók a közsférában a kötelező foglalkoztatási kvótát?	Nincs adat.	Fogyatékos munkavállaló alkalmazása legalább a kvóta mértékéig.
Maradéktalanul érvényesül-e a fogyatékos munkavállalók munkahelyi esélyegyenlősége?	Nincs adat.	Érvényesíteni kell a humán-erőforrás stratégiában az esélyegyenlőséget.
Egészségügy: Elérhetőek-e az egészségügyi ellátások a fogyatékos emberek számára?	Igen.	Az önkormányzati fenntartású, nem akadálymentes egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézményeknél biztosítani az egyenlő esélyű hozzáférést, a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása érdekében ütemterv készítése a források, felelősök, határidők megjelölésével.
Milyen az egészségügyi ellátórendszer és rehabilitációs intézmények közti információáramlás és együttműködés?	Nincs adat.	Adatgyűjtések, elemzések, ha szükséges, beavatkozások kidolgozása.
Szociális biztonság: A szociális alapellátás szolgáltatásai hozzáférhetőek és elérhetőek-e a fogyatékos	Igen.	Szolgáltatási hálózatok kialakulásának ösztönzése. (Társulási együttműködések kialakítása az ellátatlan

emberek számára?		közszolgáltatások biztosítása érdekében.)
A szociális szakellátás szolgáltatásai segítik-e érdemben a fogyatékos emberek rehabilitációját?	Nincs adat.	Adatgyűjtések, elemzések, ha szükséges, beavatkozások kidolgozása.
Oktatás: Közoktatási intézmények elérhetősége, hozzáférhetősége.	Megfelelő.	
A közoktatási intézmények akadálymentesek-e?	Részben.	Az akadálymentesítési szükségletek felmérésében való közreműködés fogyatékosági típusonkénti bontásban, majd ez alapján intézkedési terv készítése a teljes körű akadálymentesség elérésére.
Az integráltan oktatható fogyatékos gyermekek részére van-e kötelező felvételt biztosító (kijelölt) oktatási intézmény?	Igen.	
Csak a közösségben nem oktatható tanulók vannak-e magántanulói státuszban?	Igen.	Folyamatos adatszolgáltatás.
Léteznek-e a magántanuló gyermekek számára a kortárscsoportjukkal való együttlét megélésére alkalmas szabadidős programok?	Nincs adat.	A magántanulóként oktatott gyermekek bevonása az intézmény által szervezett tanórán kívüli foglalkozásokba (különórák, szabadidős, művelődési programok, készségfejlesztő és sportfoglalkozások stb.)
Megfelelő számban állnak-e rendelkezésre integráló szakiskolák?	Nem.	
A szakiskolák képzési kínálata össze van-e hangolva a térség foglalkoztatási programjaival?	Nincsenek.	Konzultáció kezdeményezése a településen (kistérségben) működő állami foglalkoztatási szervezetek, a szakiskolák, a szülő és diák érdekképviselők továbbá a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztathatóságát támogató helyi civil szervezetek képviselői között a keresleti és a kínálati oldal egyeztetése érdekében.

Egyenlő esélyű hozzáférés:

Az önkormányzati felelősségi körbe tartozó közszolgáltatásokat nyújtó épületek akadálymentesek-e?	Részben.	Fel kell mérni, hogy az önkormányzat felelősségi körébe hány, az akadálymentesítés törvényi kötelezettségével érintett, közszolgáltatást nyújtó intézmény tartozik.
Az önkormányzati felelősségi körbe tartozó közszolgáltatások információs és kommunikációs akadálymentesítése megtörtént-e?	Részben.	Célszerű önkormányzati szinten – az 1998. évi XXVI. törvény mellékletében foglalt ütemezés figyelembe vételével – akadálymentesítési ütemtervet készíteni felelős, forrás és határidő megjelölésével.
A szolgáltatások szervezése megfelel-e az egyenlő esélyű hozzáférésnek?	Részben.	Az egyenlő esélyű hozzáférés egyes kritériumai a bonyolult és költséges átalakítások helyett olykor megoldhatók egyszerű szervezési változtatásokkal is.
Az építésügyi hatóságok felkészültsége megfelelő-e az akadálymentesítés építészeti szempontjainak vizsgálatára?	Igen.	Javasolt áttekinteni a helyi településrendezési-építésügyi szabályozást annak érdekében, hogy az akadálymentesség szempontjai minél biztosabban érvényesülhessenek.
Az önkormányzat által fenntartott tömegközlekedési rendszerek megfelelnek-e az egyenlő hozzáférés követelményeinek?	Részben.	A fogyatékos személyek közlekedéshez való hozzáférhetőségének javítása érdekében javasolt áttekinteni, a közösségi közlekedésre vonatkozó helyi szabályozást (menetrend, utazási kedvezmények, parkolás, stb.)

3. Az akcióterv

3.1. Elvárások az Akciótervvel kapcsolatban

- Az akciótervnek a helyzetelemzés által feltárt problémákra, hiányosságokra (esélyegyenlőségi kockázatokra) kell reagálnia. A megfelelően kidolgozott helyzetelemzésben már körvonalazódnak azok a fejlesztési célok, melyeket a település vezetőinek az esélyegyenlőség előmozdításához szükséges kitűznie. Ezeket a célkitűzéseket és az elérésük érdekében tervezett beavatkozásokat (intézkedéseket) kell kidolgozni a Települési Esélyegyenlőségi Program akciótervében.
- Az akciótervben a problématerületek meghatározása mellett a konkrét fejlesztési célokat is meg kell határozni, úgy, hogy azok elérése valós javulást eredményezzen az esélyegyenlőségre vonatkozóan, és a beavatkozásokat, intézkedéseket (tevékenységeket) is ki kell fejteni.

- Mindenegybes célkitűzéshez rögzíteni kell a rövid (1 év), közép (3 év) és hosszú távon (5 év) elérendő értékeket, indikátorokat. Az indikátor mutatószám, amely lehet egy adat, vagy több adat összefüggése. Az indikátorokat úgy kell meghatározni, hogy azok a beavatkozások eredményességének mérésére alkalmasak legyenek, a kiinduló adathoz képest az elmozdulás, javulás számszerűsíthető legyen. Amennyiben az esélyegyenlőségi kockázat, probléma olyan jellegű, hogy az a vizsgált adatokból kiolvasható, indikátorként a vizsgált adatban bekövetkező javulást kell meghatározni. Azokban az esetekben, ahol a helyzetelemzésben feltárt probléma nem számszerűsíthető konkrét adatokkal, az indikátorokat úgy kell meghatározni, hogy valóban az egyes beavatkozások, intézkedések eredményességét mutassák, de konkrétak és számszerűek legyenek. Bizonyos intézkedések esetében, mivel azok egyszeri beavatkozást igényelnek, és azonnali változást eredményeznek, a közép, és/vagy hosszú távú indikátorok nem mutathatnak javuló tendenciát. Ezekben az esetekben az elért eredmény *fenntartását*, közép, ill. hosszú távú biztosítását kell az indikátorokkal alátámasztani.
- Az akciótervnek ki kell térnie minden, a helyzetelemzés alapján felmerült jelentős esélyegyenlőségi problématerületre.
- A Települési Esélyegyenlőségi Program akciótervében a helyzetelemzés által feltárt konkrét problémákra alapozott intézkedéseken túl azt is ki kell dolgozni, hogy
 - milyen módon biztosítják, és ellenőrzik, hogy minden, az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba, koncepciókba és iránymutatásokba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek, az Esélyegyenlőségi Program célkitűzései és az akciótervben tervezett konkrét intézkedések;
 - hogyan biztosítják az önkormányzati döntéshozók, tisztségviselők és önkormányzati intézményvezetők felkészítését az Esélyegyenlőségi Programban végrehajtandó feladatokra, ill. felkészültségük értékelését és folyamatos továbbképzésüket az érintett területeken.
- Az akciótervben az egyes problématerületek kezelésére tervezett intézkedésekről az érintett helyi aktorok (tisztségviselők, intézmények, szolgáltatók) az őket érintő konkrét feladatokról (a szakmai és társadalmi partnerek bevonásával) ún. cselekvési ütemterveket készítenek a konkrét feladataikra vonatkozóan. Ezáltal biztosítható, hogy az akciótervben vállalt feladatok maradéktalanul megvalósulnak. Az egyes problématerületekre /intézkedési területekre vonatkozóan javasolt külön tematikus munkacsoportok működtetése a Települési Esélyegyenlőségi Fórum felügyelete alatt.
- A Települési Esélyegyenlőségi Program megvalósításába a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények, szolgáltatók bevonása is szükséges annak eredményessége érdekében. Az akciótervben tervezni kell azokat a tevékenységeket, melyek biztosítják a nem önkormányzati fenntartású intézmények ösztönzését és minél aktívabb részvételét az Esélyegyenlőségi Program megvalósításban.

3.2. Akcióterv az Esélyegyenlőségi Program intézkedéseinek kidolgozására

Sorsz.	Helyzetelemzés megállapítására (problémára) hivatkozó célok konkrét megfogalmazása	Intézkedés leírása	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Kiinduló érték (a kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézkedés irányul)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszútávon (5 év)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrás	Az intézkedés státusza ¹
1.	Nem állnak rendelkezésre az esélyegyenlőség komplex problémakörét bemutató, rendszerezett adatok. Cél: adatállomány létrehozása (A nők, romák és fogyatékosok esetében is) Hivatkozások: Helyzetelemzés táblái	A helyben releváns adatok körének meghatározása. Az adatgyűjtés módjának, eljárási rendjének kidolgozása. Az adatok gyűjtése.	jegyző	2013. 12.31.	Jelenlegi, meglévő, felhasznált adatok.	Az adatállomány rendelkezésre áll.	Az adatállomány évente követett.	Az adatállomány évente követett.	A rendelkezésre álló, saját humán erőforrás. (Eddigi adatszolgáltatásról csatolás)	1.

¹ Kódok használata javasolt:

1. előkészítés alatt (egyeztetések zajlanak)
2. képviselőtestületi vagy intézményi döntés született a programelem elindításáról, felelősök és határidők kijelölve (vagy amennyiben pályázati forrás függvénye : a támogatói döntés megszületett, támogatási szerződés megkötöt)
3. a feladat végrehajtása folyamatban (rendszeres egyeztetések, találkozók, programok zajlanak)
4. a végrehajtás folyamatban, a célérték eléréséhez további előre nem látott beavatkozásokra volt szükség, amelyek zajlanak (felsorolásuk)
5. a célérték elérésre került, a folytatólagos programelemek megvalósítása folyamatban
- x. felfüggesztve

									sal)	
2.	Az esélyegyenlőség komplex problémakörének megismertetése és elfogadtatása, az esélytudatosság kialakítása a döntéshozók, az önkormányzati alkalmazottak és a lakosság körében.	- érzékenyítő tréning szervezése a döntéshozók részére - képzés szervezése az önk. érintett dolgozói részére - lakossági tájékoztatók, rendezvények szervezése - a témakör napirenden tartása a helyi médiában	polg.m jegyző polg.m polg.m	2013. 12.31. foly.	az aktuális tájékozottság	az események megszervezése	az esélyegyenlőség komplex szempont rendszerének ismertetése válik	az esélyegyenlőség komplex szempontrendszerének a napi gyakorlatban érvényesül	saját források	1
3.	Szociális szolgáltatási koncepció elkészítése	A szociális területen nyújtott szolgáltatások összehangolása, kiemelten az esélyszempontok figyelembevételével.	jegyző	2013. 12.30.	Szociális jellegű szolgáltatások egyedi munkatervei.	Szolgáltatások területeinek lefedése, hatások összehangolása.	Korrekció, aktualizálás.	Stabil, rugalmas, működőképes koncepció, gyakorlati hasznosulása érzékelhető.	saját források	1
4.	Esélyteremtő intézkedések	Olyan esélyteremtő intézkedések bevezetése, melyek eddig nem voltak meg, de szükségesek a továbblépéshez.	polg.m.	2013. 12.31.	A helyzetelemzés során feltárt hiányosságok.	Roma Kisebbségi Önkormányzat létrehozása. Felkereső jellegű szolgáltatások megindulnak (védőnők, családsegítők, stb.) Esélyegyenlőségi Fórum kialakul és működik. Az iskola névcsoportos oktatásszervezésében a HH-s adatgyűjtés megindul.	ARoma Kisebbségi Önkormányzat, Esélyegyenlőségi Fórum működésének stabilizálódik.	ARoma Kisebbségi Önkormányzat, Esélyegyenlőségi Fórum beépül, gyakorlati hasznosulása érzékelhető.	Saját humán erőforrások	1.

5.	Hatósági és közösségfejlesztő eszközök harmonizálása.	A meglévő hatósági eszközök és helyi szabályozások hatásának erősítése a közösségfejlesztés, felelősségtudatos, részvételi demokráciát értő roma népesség integrálása érdekében.	polg.m.	2013. 12.31. ill.folyamatos	Hatósági eszközök feltérképezés, hatásuk értékelése, közösségfejlesztési elemek (szükség esetén külső szakértővel) történő gyűjtése	Elvárások és szolgáltatások tudatosíulnak, írásos dokumentumban történő kidolgozása megtörténik az érintettek bevonásával.	Az integrációt óhajtó roma közösség szerveződése megindul.	Önszerveződésre képes roma közösség magja stabilan kialakul.		1.
6.	A célcsoportok foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében partneri viszony kialakítása szükséges a helyi munkáltatókkal	konzultáció a munkáltatókkal a foglalkoztatási lehetőségek bővítéséről, megállapodás az ee. programhoz szükséges adatok köréről, azok átadásáról és rendszeres frissítéséről	polg.m	2013. 12.31. ill.folyamatos	az adatok nem, vagy korlátozottan állnak rendelkezésre	adatok rendelkezésre állnak	megállapodás létrejön	célcsoportok körében bővül a foglalkoztatás	saját humán erőforrás, munkaadók forrásai, pályázati források	1
7.	A települési esélyegyenlőségi program helyzetelemzése az aktuálisan szolgáltatott adatokon túl eltérő aktualitású és pontosságú forrásokra is támaszkodik. Indokolt meghatározott körű, célzottan gyűjtött, aktuális adatokon újraserkeszteni.	A települési esélyegyenlőségi program felülvizsgálata aktualizált adatok bázisán	jegyző	2013. 12.31.	Elfogadott Esélyegyenlőségi program.	Aktualizált adatokra épülő átdolgozás, esetlegesen felmerülő új problémák száma.	Aktualizált adatokra épülő átdolgozás, esetlegesen felmerülő új problémák száma.	Aktualizált adatokra épülő átdolgozás, esetlegesen felmerülő új problémák száma.	A rendelkezésre álló, saját humán erőforrás.	1

4. Konzultáció, nyomon követés és a nyilvánosság biztosítása

A Települési Esélyegyenlőségi Programot az önkormányzat által fenntartott intézmények és szolgáltatók közreműködésével kell megtervezni. Az Esélyegyenlőségi Program kidolgozása során, az elfogadását megelőzően biztosítani szükséges a konzultáció és véleményformálás lehetőségét a megvalósításban érintett minden szakmai és társadalmi partnernek. Az Esélyegyenlőségi Program tervezése önkormányzati hatáskör és felelősség, ezért annak mérföldköveinek, irányvonalainak egyeztetése elsődlegesen az önkormányzat döntéshozói és intézményei körében kell, hogy történjen. Annak érdekében azonban, hogy az Esélyegyenlőségi Program hatékony megvalósulása biztosítható legyen, alapvetően szükséges bevonni az településen működő egyéb fenntartású (központi költségvetési, egyházi, civil stb.) intézményeket, szolgáltatókat, szakmai szervezeteket, civil szervezeteket és vállalkozásokat a Program célkitűzéseinek egyeztetésébe, és az akcióterv intézkedéseinek megtervezésébe. Ennek érdekében minimálisan szükséges egy olyan fórum (Települési Esélyegyenlőségi Fórum) működtetése, amiben az önkormányzat képviselői, felelősei és a cigány kisebbségi önkormányzat képviselői mellett az önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői és a civil partnerek is részt vesznek.

Az irányvonalak és mérföldkövek kijelölése után az intézkedések tartalmi részleteinek kidolgozásban, a megvalósítandó tevékenységek tervezésében az érintett szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktívan részt kell vennie. Erre javasolt struktúra, ha az akciótervben vállalt intézkedésekben érintett intézmények képviselőiből és a szakmai és társadalmi partnerekből tematikus munkacsoportokat hoznak létre, melyek kidolgozzák az egyes feladatok végrehajtásának pontos menetét. A munkacsoportok működését megfelelően dokumentálni kell.

A Települési Esélyegyenlőségi Programban rögzíteni szükséges, hogy hogyan történik az akciótervben tervezett intézkedések megvalósulásának nyomon követése; milyen módon és milyen gyakran tervezett az eredményesség értékelése, ellenőrzése. Szükséges meghatározni azt is, hogy a monitoringért, önellenőrzésért és a nyilvánosság biztosításáért ki/kik, milyen módon felelősök. Ajánlott az akciótervben rögzített feladatok megvalósításának folyamatos nyomon követését és az önellenőrzést a vállalt tevékenységek kidolgozásáért felelős munkacsoportokra bízni, akik az Esélyegyenlőségi Fórumot, és a Program végrehajtásának személyi felelősidőközönként tájékoztatják. A rendszeres, de legalább éves monitoring vizsgálatok eredményeinek nyilvánossá tételére vonatkozó elképzeléseket is meg kell foglalmazni.

Az Esélyegyenlőségi Program szélesebb nyilvánosságának biztosításában érdekeltnek körének meghatározásán túl a kommunikációs formákat, konkrét tevékenységeket is tervezni kell. A Esélyegyenlőségi Program eredményes megvalósulását döntően befolyásolja az intézkedések megvalósításában érintettek elkötelezettsége mellett az is, hogy a helyi közvélemény is megfelelően informált-e és támogatja-e az Esélyegyenlőségi Program végrehajtását. Éppen ezért szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább kétfévente tájékoztatni kell az Esélyegyenlőségi Program megvalósításában elért eredményekről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket, az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit és a település lakosságát a település honlapján és kiadványaiban.

Ki kell dolgozni az Esélyegyenlőségi Programban azt is, hogy milyen módon gyűjtik, dolgozzák fel és csatolják vissza a végrehajtás menetében minden érintett fél (érintett

intézmények dolgozói, szülők, tanulók, egyéb szakmai és társadalmi partnerek) észrevételeit; hogyan tehető kiegészítés, korrekció az Esélyegyenlőségi Programhoz.

A kérdőívezésen alapuló kutatási anyag, és annak elemzése, (Alsónémedi XXI.századi jövőképe), amihez csak a terv elkészítése után jutottam hozzá teljesen egybeeséssel, amilyen benyomásokat szereztem. A faluban itt is a legnagyobb gondként a külföldi, vagyis a román roma vendégmunkások jelenlétét fogalmazzák meg, és leginkább ennek a megszűnésében tudnak pozitív képet alkotni a település jövőjéről az itt lakók. A sokak véleményében meghatározott közbiztonsági hiányokat is hozzájuk kötik. Az anyag megerősített abban, hogy megfelelő beavatkozási pontokat találtunk ahhoz, hogy a település esélyegyenlőségi szempontból is a lakosság igényeire építő, élhető közösség legyen.

5. Kötelezettségek és felelősségi körök

A Települési Esélyegyenlőségi Programban pontosan meg kell fogalmazni, hogy az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében milyen kötelezettségeket vállal az önkormányzat, illetve az önkormányzat fenntartásában működő intézmények kijelölt felelősei.

Szükséges annak pontos megjelölése is, hogy a kötelezettségek teljesítéséért ki/kik milyen körben felelősek.

- Ki kell jelölni a Települési Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért felelős vezető személyt (önkormányzati döntéshozót, tisztségviselőt), akinek elsősorban a következőkért kell felelősséget vállalnia:
 - o Biztosítani kell, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Települési Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat.
 - o Biztosítani kell, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben pedig meg kell tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.
- Ki kell jelölni a Települési Esélyegyenlőségi Program megvalósításának irányítóját. Az ő feladata és felelőssége az akciótervben tervezett intézkedések megvalósításának irányítása (az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása), az intézkedések végrehajtásának nyomon követése, ellenőrzése és a Települési Esélyegyenlőségi Fórum munkájának irányítása.
- A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a településen működő önkormányzati intézmények és szolgáltatások vezetői felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek. Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a Települési Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt az Esélyegyenlőségi Program kijelölt irányítójának.
- Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje az Esélyegyenlőségi Programot, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Ennek ellenőrzését az Esélyegyenlőségi Program megvalósításának felelős irányítója, illetve az Esélyegyenlőségi Fórum ellenőrzi és szankcionálja.

6. Érvényesülés, módosítás

Fontos annak meghatározása is a Települési Esélyegyenlőségi Programban, hogy milyen módon garantálható az abban foglaltak érvényesülése, konkrétan leírva, hogy milyen intézkedéseket tesz az önkormányzat, ha a legalább kétévenkénti önértékelés során kiderül, hogy a vállalt célokat nem sikerült teljesíteni; illetve, hogy milyen következményekkel járhat az Esélyegyenlőségi Program be nem tartása a megvalósításban résztvevőkre nézve. Azt is rögzíteni szükséges, hogy milyen módon lehetséges az Esélyegyenlőségi Program módosítása és melyek azok az esetek, amikor ezt szükséges megtenni.

7. Elfogadás módja és dátuma

Az Esélyegyenlőségi Programot a szakmai és társadalmi, lakossági vitájának biztosítását, és az együttműködésre kijelölt esélyegyenlőségi szakértő jóváhagyását követően az érintett önkormányzat képviselő-testületnek kell megvitatnia és határozatban elfogadnia.

Záradék:

Alsónémedi Nagyközség 2013-2018. évekre vonatkozó Települési Esélyegyenlőségi Programját a Képviselő-testület/2013. (.....) önkormányzati határozatában elfogadta